

Брюксел, XXX г.
[...] (2021) XXX draft

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Насоки за държавна помощ за широколентови мрежи

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Насоки за държавна помощ за широколентови мрежи

СЪДЪРЖАНИЕ

1	ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
2	ОБХВАТ, ТИП ШИРОКОЛЕНТОВИ МРЕЖИ, ОПРЕДЕЛЕНИЯ	5
2.1	Обхват.....	5
2.2	Определения	7
2.3	Видове широколентови мрежи	8
2.3.1	Фиксирани свръхвисокоскоростни мрежи за достъп	8
2.3.2	Мобилни мрежи.....	9
2.3.3	Мрежи за пренос на данни	10
3	ОЦЕНКАТА НА СЪВМЕСТИМОСТТА СЪГЛАСНО ЧЛЕН 106, ПАРАГРАФ 2, БУКВА В) ОТ ДОГОВОРА	10
4	ОЦЕНКАТА НА СЪВМЕСТИМОСТТА СЪГЛАСНО ЧЛЕН 107, ПАРАГРАФ 3, БУКВА В) ОТ ДОГОВОРА	12
5	ПОМОЩ ЗА ИЗГРАЖДАНЕТО НА ШИРОКОЛЕНТОВИ ЕЛЕКТРОННИ СЪОБЩИТЕЛНИ МРЕЖИ	14
5.1	Първо условие: улеснение за развитието на стопанска дейност	14
5.1.1	Мрежите като средства за улеснение на стопанските дейности	14
5.1.2	Стимулиращ ефект	14
5.1.3	Спазване на други разпоредби на правото на Съюза.....	15
5.2	Второ условие: мярката за помощ не трябва да влияе неправомерно върху условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес.....	15
5.2.1	Положителни ефекти от помощта	15
5.2.2	Необходимост от държавна намеса	16
5.2.3	Целесъобразност на мерките за помощ като инструменти на политиките	27
5.2.4	Пропорционалност на мярката за помощ	32
5.2.5	Неблагоприятни последиствия върху конкуренцията и търговията	43
5.2.6	Съпоставяне на положителните ефекти от помощта с неблагоприятните последиствия за конкуренцията и търговията	44
6	ОЦЕНКА НА СЪВМЕСТИМОСТТА НА МЕРКИТЕ ЗА УСВОЯВАНЕ	45
6.1	Социални ваучери	46

6.2	Ваучери за свързаност	48
6.2.1	Първо условие:	48
6.2.2	Второ условие	49
7	ПРОЗРАЧНОСТ, ДОКЛАДВАНЕ, МОНИТОРИНГ	51
7.1	Прозрачност	51
7.2	Докладване	52
7.3	Мониторинг	52
8	ПЛАН ЗА ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА	52
9	ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ	54

1 ВЪВЕДЕНИЕ

- (1) Свързаността е основополагащият градивен елемент на цифровата трансформация. Тя е от стратегическо значение за растежа и иновациите във всички икономически сектори на Съюза, както и за социалното и териториалното сближаване.
- (2) Съюзът си поставя амбициозни цели за свързаността в съобщението „Гигабитов интернет“¹, съобщението „Изграждане на цифровото бъдеще на Европа“², съобщението „Цифров компас“³, както и в предложението си за решение за създаване на политическа програма до 2030 г. „Път към цифровото десетилетие“⁴ (Политическа програма за цифровото десетилетие, ППЦД).
- (3) В съобщението си „Гигабитов интернет“ Комисията постави следните цели за свързаността за 2025 г.: i) всички домакинства в Съюза, независимо дали са в градски, или в селски райони, следва да имат свързаност с интернет със скорост на изтегляне най-малко от 100 Mbps, с възможност за надграждане до 1 Gbps; ii) двигателите на социално-икономическото развитие, като цифрово интензивни предприятия, училища, болници и държавната администрация, следва да се възползват от гигабитовата интернет свързаност (1 Gbps за качване и изтегляне); и iii) всички градски зони и основни транспортни пътища следва да имат непрекъснато 5G покритие.
- (4) В съобщението „Изграждане на цифровото бъдеще на Европа“ се обяснява, че терминът „100 Mbps с възможност за достигане до гигабитова скорост“ отразява очакването на Комисията, че с напредването на десетилетието домакинствата все повече ще се нуждаят от скорост от 1 Gbps.
- (5) В съобщението „Цифров компас“ се предвижда, че до 2030 г. всички домакинства в Съюза следва да бъдат обхванати от гигабитова мрежа⁵, а всички населени райони — от 5G. В програмата „Цифровото десетилетие на Европа“ се подчертава, че *„Потребностите на обществото от ширина на честотната лента за качване и изтегляне непрекъснато нарастват. До 2030 г. мрежите с*

¹ Съобщение на Комисията към Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 14 септември 2016 г., „Свързаност за изграждане на конкурентоспособен цифров единен пазар — към европейско общество на гигабитов интернет“ (COM/2016/587 final).

² Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 19 февруари 2020 г., „Изграждане на цифровото бъдеще на Европа“ (COM/2020/67 final).

³ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 9 март 2021 г. „Цифров компас до 2030 г.: Европейският път за цифровото десетилетие“ (COM/2021/118 final).

⁴ Предложение за Решение на Европейския парламент и на Съвета за създаване на политическа програма до 2030 г. „Път към цифровото десетилетие“, COM(2021) 574 final, 2021/0293 (COD).

⁵ При сегашния етап на развитие оптичните линии до домашни абонати, оптичните линии до сгради и DOCSIS 3.1 (високопроизводителни кабелни мрежи) могат да осигурят скорост на изтегляне от 1 Gbps.

гигабитова скорост следва да бъдат достъпни за всички, които се нуждаят от такъв капацитет или го желаят.“

- (6) За постигането на целите на Съюза за 2025 г. и 2030 г. са необходими подходящи инвестиции. Тези инвестиции идват основно от търговски инвеститори и при необходимост може да бъдат допълвани с публични средства в съответствие с правилата за държавна помощ. В съобщението „Изграждане на цифровото бъдеще на Европа“ се прогнозира общ недостиг на инвестиции от 65 милиарда евро на година за цифрова инфраструктура и мрежи в рамките на Съюза.
- (7) Пандемията от COVID-19 отвори ролята на високопроизводителните електронни съобщителни мрежи за хората, стопанската дейност и държавните институции. На 27 май 2020 г. Комисията отправи предложение за мащабен план за възстановяване с цел смекчаване на икономическите и социалните последици от пандемията, наречен „NextGenerationEU“⁶. Един от ключовите приоритети на Механизма за възстановяване и устойчивост⁷ (МВУ) е да се подкрепя цифровия преход посредством мерки за свързаност, насочени по-конкретно към преодоляване на цифровото разделение между градските и селските райони и търсене на решения за неефективността на пазара по отношение на изграждането на високопроизводителни мрежи. В Регламента за МВУ се изисква всяка държава членка да отдели най-малко 20 % от определеното финансиране за мерки, които да стимулират цифровия преход.
- (8) Освен това електронните съобщителни мрежи могат да спомогнат за постигането на целите за устойчивост. Целта на Съюза за 2050 г. за неутралност по отношение на климата, заложена в съобщението⁸ „Европейски зелен пакт“, не може да бъде постигната без фундаментална цифрова трансформация на обществото. Един от съществени компоненти на цифровата трансформация на Съюза е разработването на защитени и високопроизводителни електронни съобщителни мрежи, които съдействат за създаването на важен принос към основните екологични цели на Съюза. В същото време самите електронни съобщителни мрежи ще трябва да станат по-устойчиви и ефикасни при използването на енергия и ресурси.
- (9) Секторът на електронните съобщения премина през задълбочен процес на либерализация и в момента подлежи на секторно регулиране. Европейският кодекс за електронни съобщения („кодексът“) бе създаден с

⁶ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 27 май 2020 г. — „Часът на Европа: Възстановяване и подготовка за следващото поколение“, COM(2020) 456 final.

⁷ Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17) и Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата с COVID-19 (ОВ L 433I, 22.12.2020 г., стр. 23).

⁸ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 11 декември 2019 г. „Европейският зелен пакт“, (COM (2019) 640 final).

Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета⁹. С кодекса се осигурява регулаторната рамка за електронните съобщения, включително възможност националните регулаторни органи (НРУ) да наложат корективни мерки във връзка с достъпа на предприятия със значителна пазарна сила¹⁰. Пазарът на едро за местен достъп на определено местоположение е предмет на предварително регулиране в почти всички държави членки. Такава регулация е важна за стимулирането на конкурентни пазари, за поощряването на инвестициите и увеличаването на възможностите за избор за потребителите. Понататъшното разгръщане на ширококоловити мрежи продължава да изисква намесата на националните регулаторни органи (НРО) поради тяхната роля, наред с другото, да осигуряват ефективна конкуренция в сектора на електронните съобщения.

- (10) Политиката в областта на конкуренцията и по-конкретно правилата за държавна помощ играят важна роля в осъществяване целите на цифровата стратегия и разработването на координирана инвестиционна стратегия за свързаност. Целта на контрола върху държавната помощ в сектора на ширококоловития достъп е да се гарантира, че мерките за държавна помощ ще доведат до по-високо равнище на ширококоловито покритие и употреба, отколкото без държавна помощ, като в същото време се подкрепят по-високото качество, услугите на по-достъпни цени и инвестициите, насърчаващи конкуренцията. Всяка държавна намеса следва да ограничава в максимална степен риска от изместване на частните инвестиции, от промяна на търговските стимули за инвестиране и в крайна сметка от нарушаване на конкуренцията в противовес на общия интерес.
- (11) През 2020 г. Комисията постави началото на оценка на Насоките за ширококоловитите мрежи от 2013 г.¹¹, за да се прецени дали продължават да са подходящи за целта. Резултатът¹² показва, че по принцип правилата работят добре. Оценка обаче също така показва, че са необходими някои целенасочени корекции. По-конкретно Насоките за ширококоловитите мрежи следва да бъдат адаптирани така, че да отразяват последните законодателни промени, текущите приоритети и технологичното и пазарното развитие¹³.

2 ОБХВАТ, ТИП ШИРОКОКОЛОВИТИ МРЕЖИ, ОПРЕДЕЛЕНИЯ

2.1 Обхват

- (12) С цел да се предотвратят ситуации, в които държавната помощ нарушава или заплашва да наруши конкуренцията на вътрешния пазар и значително да засегне

⁹ Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения (ОВ L 321, 17.12.2018 г., стр. 36).

¹⁰ Вж. член 73 от Директива (ЕС) 2018/1972.

¹¹ Съобщение на Комисията от 26 януари 2013 г. „Насоки на ЕС относно прилагането на правилата за държавна помощ във връзка с бързото разполагане на ширококоловити мрежи“, ОВ С 25, 26.1.2013 г. („Насоки за ширококоловитите мрежи“ от 2013 г.).

¹² Вж. Работен документ на службите на Комисията за резултатите от оценката от 7 юли 2021 г., SWD (2021) 195 final.

¹³ Вж. резюмето към работния документ на служителите на Комисията от оценката на правилата за държавна помощ при изграждането на ширококоловита инфраструктура (SWD(2021) 194 final).

търговията между държавите членки, в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз („Договора“) е залегнал принципът, че държавната помощ е забранена¹⁴. В определени случаи обаче тази помощ може да бъде съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 2 и член 107, параграф 3 от Договора.

- (13) От държавите членки се изисква да представят уведомление за държавна помощ съгласно член 108, параграф 3 от Договора, с изключение на мерките, които отговарят на условията, определени в Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията¹⁵.
- (14) В настоящите насоки се предоставят указания за това как Комисията извършва оценка на базата на член 106, параграф 2, член 107, параграф 3, буква в) и член 107, параграф 2, буква а) от Договора на съвместимостта на държавната помощ за изграждането и/или въвеждането на фиксирани и мобилни широколентови електронни съобщителни мрежи.
- (15) Публичните намеси, които не отговарят на едно от условията, посочени в член 107, параграф 1 от Договора, не представляват държавна помощ¹⁶. Следователно публичните намеси не са обхванати от принципите за оценка на съвместимостта, изложени в насоките.
- (16) Финансиране от Съюза, управлявано централно от институциите, агенциите, съвместните предприятия или други органи на Съюза, които не са пряко или косвено под контрола на държави членки¹⁷, не представлява държавна помощ.
- (17) Помощ за изграждане и/или въвеждане на широколентови електронни съобщителни мрежи не може да бъде оказвана на предприятия в затруднено положение, както е определено в Насоките на Комисията за държавни помощи за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение¹⁸.
- (18) Когато извършва оценка на помощта в полза на предприятие, което е обект на неизпълнено разпореждане за възстановяване в резултат на предишно решение на Комисията, с което се обявява, че помощта е неправомерна и несъвместима с

¹⁴ Вж. също раздел 2.1 от Насоките за широколентовите мрежи.

¹⁵ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 26.6.2014 г., стр. 1).

¹⁶ В приложение II е представен подробен, но неизчерпателен общ преглед на случаите, в които прилагането на правилата за държавна помощ или съществуването на държавна помощ може да бъде изключено.

¹⁷ Като например финансирането, предоставено по линия на Механизма за свързване на Европа (МСЕ) (Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1316/2013 и (ЕС) № 283/2014 (ОВ L 249, 14.7.2021 г., стр. 38).

¹⁸ Съобщение на Комисията „Насоки за държавна помощ за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение“ (ОВ C 249, 31.7.2014 г., стр. 1).

вътрешния пазар, Комисията ще вземе предвид размера на помощта, която остава да бъде събрана¹⁹.

2.2 Определения

(19) За целите на настоящите насоки се прилагат следните определения:

- а) *„ширококолентова електронна съобщителна мрежа“* означава мрежа, която може да осигури достъп до високоскоростен интернет посредством различни технологии и включва активни и пасивни компоненти;
- б) *„фиксирана мрежа“* означава електронна съобщителна мрежа, която осигурява услуги за високоскоростно предаване на данни на крайни потребители на фиксирано местоположение посредством различни технологии, включително кабел, цифрова абонатна линия (Digital Subscriber Line (DSL), оптични влакна и безжично свързване;
- в) *„мобилна мрежа“* означава безжична електронна съобщителна мрежа, която осигурява свързаност на крайни потребители на всяко местоположение в района, обхванат от мрежата, чрез използване на различни поколения мобилни технологии (2G, 3G, 4G, 5G, 6G и т.н.);
- г) *„мрежа за достъп“* означава сегментът от ширококолентова електронна съобщителна мрежа, който свързва мрежата за пренос на данни с помещения на крайните потребители;
- д) *„мрежа за пренос на данни“* означава частта от ширококолентовата електронна съобщителна мрежа, която представлява междинната връзка между опорната мрежа и мрежата за достъп и която не свързва крайни потребители;
- е) *„опорна мрежа“* означава основната мрежа, която осъществява взаимовръзката между мрежите за пренос на данни; тя се състои от частта от мрежата, в която се събира трафикът от всички крайни потребители и която свързва различни райони или региони;
- ж) *„активна мрежа“* означава ширококолентова мрежа с активни компоненти (например транспондери, рутери и суитчове, радио базови станции, сървъри за контрол и управление) и пасивни компоненти (например канали, стълбове, мачти, неизползвани оптични нишки, кутии и шахти);
- з) *„пасивна мрежа“* означава ширококолентова мрежа без активни компоненти, която обикновено включва физическата част от мрежата (тръби, мачти, канали, камери за инспекция, шахти, улични разпределителни кутии, кули и стълбове, и др.) и ширококолентови кабели (неизползвани оптични нишки, медни кабели и др.);

¹⁹ Вж. решение на Първоинстанционния съд от 13 септември 1995 г., *TWD/Комисия*, съединени дела T-244/93 и T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160, параграф 56. Вж. също Съобщението на Комисията „Известие на Комисията относно събирането на неправомерна и несъвместима държавна помощ, (ОВ С 247, 23.7.2019 г., стр. 1).

- и) „*скорост*“ означава ефективността, основана на броя битове в секунда на една връзка, както е определено в съображение 5 от приложение I;
- й) „*свръхвисокоскоростна мрежа за достъп*“ означава мрежа за достъп, която предоставя скорост на изтегляне най-малко 100 Mbps, както е определено в съображение (19)i);
- к) „*краен потребител*“ означава физическо или юридическо лице (граждани, предприятия, държавна администрация), което използва или заявява достъп до използването на електронни съобщителни услуги;
- л) „*съответен времеви хоризонт*“ означава времеви хоризонт, използван за потвърждаване на планирани частни инвестиции и съответстващ на времевата рамка на планираното изграждане на финансирана от държавата мрежа, който започва от момента на публикуване на обществената консултация за планираната публична намеса до въвеждането в експлоатация на мрежата (предоставяне на услуги на дребно и/или едро). Съответният времеви хоризонт не може да е по-кратък от две години;
- м) „*надграждане на съществуваща инфраструктура*“ означава изграждане на мрежа, финансирана от държавата, върху една или няколко мрежи с частно финансиране;
- н) „*изместване на частни инвеститори*“ означава, че публичните разходи намаляват дела на частните разходи или дори ги елиминират, например когато частна инвестиция във фиксирана мрежа и/или мобилна мрежа бъде прекъсната, оттеглена, не се осъществява според плана или бъде демотивирана поради държавно субсидиране на алтернативна инвестиция;
- о) „*радикална промяна*“ означава значително подобрение, постигнато от мрежи с държавно финансиране, което води до значителни нови инвестиции в електронни съобщителни мрежи и значителни нови възможности на пазара по отношение на наличността на широколентови услуги, капацитет, скорост или други относими характеристики на мрежата и конкуренцията.

2.3 Видове широколентови мрежи

- (20) За целите на оценката на държавната помощ, в насоките се прави разграничение между свръхвисокоскоростни мрежи за достъп, мобилни мрежи за достъп и мрежи за пренос на данни, както са определени в раздели 2.3.1—2.3.3.

2.3.1 Фиксирани свръхвисокоскоростни мрежи за достъп

- (21) За целите на оценката на държавната помощ насоките разглеждат фиксираните свръхвисокоскоростни мрежи за достъп до интернет като мрежи, които могат да осигурят скорост на изтегляне от поне 100 Mbps на фиксирано местоположение, както е определено в съображение (19)j).

- (22) При настоящото ниво на технологично развитие има различни типове фиксирани свръхвисокоскоростни мрежи за достъп, включително: i) оптични кабелни мрежи (FTTx)²⁰; и ii) усъвършенствани модернизирани кабелни мрежи, използващи най-малко стандарт DOCSIS 3.0. Безжични мрежи, като определени фиксирани безжични мрежи²¹, а в бъдеще и сателитни мрежи²² също е възможно да предоставят свръхвисокоскоростни широколентови услуги.

2.3.2 Мобилни мрежи

- (23) На настоящия етап на пазарно и технологично развитие едновременно съществуват няколко поколения мобилни технологии²³.
- (24) Преходът към всяко ново мобилно поколение като цяло е постепенен²⁴. На настоящия етап в някои части на Европа продължават да се разгръщат 4G мрежи, а за изграждането на несамостоятелни 5G мрежи се разчита на съществуващи 4G LTE основни мрежи. На следващ етап 5G мрежата ще стане самостоятелна и няма да разчита на LTE. За разлика от предходни поколения

²⁰ FTTx се отнася за различни типове мрежи, включително оптични линии до сгради (FTTB), до домашни абонати (FTTH), до помещения (FTTP) или до разпределителни кутии (FTTC). FTTC мрежите обаче могат да предоставят свръхскоростни услуги само когато използват векторизиране (технология, която повишава ефективността на високоскоростните цифрови абонатни линии (VDSL).

²¹ По-конкретно фиксираните безжични мрежи, базирани на 5G технологията, а вероятно също и други безжични технологии, които включват фиксирани радио решения, особено Wi-Fi от следващо поколение (Wi-Fi6).

²² Решенията, базирани на сателитни технологии, понастоящем се използват основно в отдалечени или изолирани райони в ситуации, при които могат да предоставят подходящо ниво на фиксирани електронни съобщителни услуги. Въпреки че сателитите, с които понастоящем разполага Съюзът, все още не могат да предоставят свръхскоростни широколентови услуги, в бъдеще се очаква да са налични по-модерни сателити, които могат значително да подобрят качеството на широколентовите услуги и да осигурят свръхвисока скорост (напр. сателит с много висок преносен капацитет). Сателитите се очаква да играят и съществена роля в предоставянето на услуги на държавните органи. Освен това има няколко сателитни констелации в ниска околоземна орбита (LEO) в етап на подготовка, които се очаква да могат да намалят закъснението на сигнала и цената на услугите за крайни потребители.

²³ Употребата на радиочестотните ленти се определя от характеристиките на разпространението им. Например от три „пионерни“ ленти, идентифицирани за 5G услуги, се прогнозира, че 700 MHz е подходяща за покритие на широки области или на закрито, 3.6 GHz (3.4—3.8 GHz) се характеризира с висок капацитет и високо покритие, 26 GHz (24.25—27.5 GHz) е вероятно да бъде разполагана в градски райони и предградски райони с горещи точки и много високо търсене, например в транспортни центрове, места за развлечения, индустриални или търговски обекти, или по протежението на основни пътища и железници в градски райони, и няма да се използва за създаването на покритие на широки области. Новите мобилни поколения също може да използват радиочестотни ленти, използвани първоначално от предишни поколения.

²⁴ Клетъчните технологии имат жизнен цикъл от приблизително 20 години от тяхното начало. Няколко последващи версии на 2G (така наречените „подоброени 2G“ или 2.xG) превъзхождаха самата 2G. Постепенните актуализации на 3G (така наречените „3.xG версии“) имаха по-висока ефективност в сравнение с 3G. Също и по отношение на 4G, клетъчната съобщителна система 4.5G е по-добра от 4G в няколко аспекта. 4.5G е резултат от еволюцията на LTE, чиято наследствена версия е LTE Advanced. Самостоятелните 5G мрежи могат да предложат значителни подобрения на скоростта и закъснението, като в същото време поддържат по-висока плътност на свързаните устройства в сравнение с предходни поколения.

мобилни технологии, самостоятелните 5G мрежи се очаква да позволят по-високопроизводителни услуги за мобилни данни, включително и намаляване на закъснението и по-добри възможности за пренос, както и да създадат възможности за модерни сценарии на употреба и приложения.

- (25) За да се осигури най-ефективното и качествено използване на радиочестотния спектър, държавите членки могат да прилагат условия към индивидуалните права за използване на радиочестотен спектър, като например задължения за покритие и качество на услугата. Такива задължения може да включват географско покритие и/или покритие на населението с определени минимални изисквания за качество на услугата²⁵.

2.3.3 Мрежи за пренос на данни

- (26) Мрежите за пренос на данни са необходими за поддържането както на фиксирани, така и на мобилни мрежи. Мрежите за пренос на данни могат да са базирани на медни, оптични влакна, микровълнови и сателитни решения²⁶.

3 ОЦЕНКАТА НА СЪВМЕСТИМОСТТА СЪГЛАСНО ЧЛЕН 106, ПАРАГРАФ 2, БУКВА В) ОТ ДОГОВОРА

- (27) В някои случаи държавите членки може да определят предоставянето на широколентови електронни съобщителни услуги като услуги от общ икономически интерес по смисъла на член 106, параграф 2 на Договора²⁷ и да предоставят публично финансиране за изграждането на мрежа, която да осигурява такива услуги на тази основа.
- (28) В такива случаи мерките на държавите членки ще се оценяват в съответствие с приложимите правила за държавна помощ под формата на компенсация за обществени услуги („пакетът УОИИ“) ²⁸. Настоящите насоки само илюстрират

²⁵ Например в днешно време задълженията за покритие, прилагани към някои радиочестотни ленти, изискват, в зависимост от вида на радиочестотния спектър, покритие на определен процент от населението и/или територията, както и минимални изисквания за качество по отношение на скорост и закъснение. Задълженията за покритие обикновено трябва да се изпълняват в рамките на период от до 5 години от определянето на съответния радиочестотен спектър, а по изключение — до 7 години.

²⁶ В най-ранните поколения клетъчни мрежи мрежата за пренос на данни, от радиосистемите за базови станции до комутационния център за мобилни услуги, се осигуряваше най-вече чрез микровълнови връзки от точка до точка. Изграждането на LTE и въвеждането на 5G доведоха до по-високи изисквания за мрежите за пренос на данни, както и до нарастваща употреба на оптични мрежи и за свързване на базови станции.

²⁷ Според съдебната практика предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (УОИИ), следва да са били натоварени с тази задача с акт на публичен орган. Такива услуги например може да бъдат възложени на оператор посредством предоставянето на концесия за обществена услуга; вж. съдебно решение на Първоинстанционния съд от 13 юни 2000 г., *EPAC — Empresa para a Agroalimentação e Cereais, SA/Комисия*, съединени дела T-204/97 и T-270/97, ECLI:EU:T:2000:148, параграф 126 и решение на Първоинстанционния съд от 15 юни 2005 г., *Fred Olsen, SA/Комисия*, T-17/02, ECLI:EU:T:2005:218, параграфи 186, 188—189.

²⁸ Пакетът за УОИИ включва Съобщението на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсацията за предоставянето на услуги от общ икономически интерес, (ОВ С 8, 11.1.2012 г., стр. 4), Решението на Комисията от 20 декември 2011 г. относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия,

определението за УОИИ при прилагането на правилата, изложени в пакета УОИИ, по отношение на широколентови електронни съобщения с оглед на спецификите на отрасъла.

(29) Държавите членки може да определят изграждането и/или експлоатацията на широколентова мрежа като УОИИ при следните условия:

- а) Проектът трябва да обхваща неефективност на пазара, тоест само в несвързани райони, където може да се докаже, че частни инвеститори не са в състояние да предоставят адекватно широколентово покритие на всички потребители в съответния времеви хоризонт, като по този начин голяма част от населението ще се окаже без достъп²⁹. Комисията смята, че в райони, където частни инвеститори вече са инвестирали в широколентова мрежа (или са в процес на допълнително разширяване на мрежата) и вече предоставят конкурентни широколентови услуги с достатъчно покритие, изграждането на паралелна конкурентна и финансирана от държавата широколентова мрежа не може да се определи като УОИИ по смисъла на член 106, параграф 2 от Договора³⁰. Когато обаче може да се докаже, че частните инвеститори не са в състояние да предоставят подходящо покритие³¹ за всички крайни потребители в съответния времеви хоризонт, поради което значителна част от населението ще се окаже без достъп, на предприятие може да бъде поверено предоставянето на УОИИ, за да се осигури свързаност на

натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 3), Съобщение на Комисията — Рамка на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсация за обществени услуги (2011 г.) (ОВ С 8, 11.1.2012 стр., стр. 15) и Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията от 25 април 2012 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната *de minimis* помощ за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОВ L 114 от 26.4.2012 г., стр. 8). Към момента на съставянето на проекта на настоящите насоки Комисията започна процедура за оценка на правилата за държавна помощ за здравни и социални услуги от общ икономически интерес (УОИИ) и на Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията.

²⁹ При изпълнението на разпоредбите относно Задълженията за предоставяне на универсална услуга, изложени в Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г., с които се създава Европейският кодекс за електронни съобщения (преработен) (ОВ L 321, 17.12.2018 г., стр. 36), държава членка може да разработи задължения за предоставяне на универсална услуга и съответни потенциални компенсации, ако е постановила такива, като вземе предвид резултатите, ако такива са налични, от географското проучване, извършено в съответствие с тази директива, както и при необходимост всички допълнителни доказателства, че на фиксирано местоположение не може да се осигури подходяща широколентова интернет услуга и услуги за гласови съобщения, както са определени в тази директива, при нормални търговски обстоятелства или посредством други потенциални инструменти на обществения ред в националната територия на държавата членка или в различни нейни части.

³⁰ Вж. параграф 49 от Съобщение на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз за държавна помощ към компенсациите за предоставянето на услуги от общ икономически интерес. Вж. също параграф 154 от Решение на Общия съд от 16 септември 2013 г., *Colt Télécommunications France/Европейска комисия*, T-79/10, ECLI:EU:T:2013:463, и Решение C(2016)7005 final на Комисията от 7 ноември 2016 г. по дело SA.37183 (2015/NN) — Франция — Plan France Très Haut Débit, съображение 263 (ОВ С 68, 3.3.2017 г., стр. 1).

³¹ Мрежите, които трябва да се вземат предвид при оценката на нуждата от УОИИ, следва винаги да са от една и съща категория (в зависимост от равнището на услугите, определени като УОИИ).

несвързаната част от населението в съответствие с правилата, приложими към държавната помощ под формата на компенсация за обществени услуги.

- б) мрежата трябва да предлага универсална свързаност за всички жилищни и търговски помещения в целевия район. Не е достатъчно да се предоставя подкрепа за свързване на предприятията³²;
 - в) мрежите трябва да са технологично неутрални³³ и да предлагат само услуги на едро³⁴ (като се изключат услугите на дребно)³⁵; както и
 - г) доставчикът на УОИИ трябва да предлага всички възможни форми на отворен достъп на едро на недискриминационна основа, като поощрява предоставянето на конкурентни услуги на достъпни цени за крайните потребители.
- (30) Когато доставчикът на УОИИ е също така вертикално интегриран ширококолов оператор, следва да бъдат предприети подходящи предпазни мерки, за да се избегне конфликт на интереси, неправомерна дискриминация и други скрити непреки предимства³⁶.

4 ОЦЕНКАТА НА СЪВМЕСТИМОСТТА СЪГЛАСНО ЧЛЕН 107, ПАРАГРАФ 3, БУКВА В) ОТ ДОГОВОРА

- (31) Комисията ще вземе предвид държавната помощ за изграждането и/или въвеждането на ширококолов електронни съобщителни мрежи, съвместими с вътрешния пазар, по силата на член 107, параграф 3, буква в) от Договора, само ако помощта допринася за развитието на определени стопански дейности или определени икономически райони (първо условие) и когато такава помощ не се

³² В съответствие с параграф 50 от Съобщение на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз за държавна помощ към компенсациите за предоставяне на услуги от общ икономически интерес. Вж. също Решение C(2006)436 final на Комисията от 8 март 2006 г., дело № 284/05 — Ирландия — Регионална ширококолов програма: Мрежи в населено място (MAN), фази II и III (ОВ С 207, 30.8.2006 г., стр. 3) и Решение на Комисията C(2007) 3235 final от 10 юли 2007 г., дело № 890/06 — Франция — Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit (ОВ С 218, 18.9.2007 г., стр. 1).

³³ Една мрежа следва да бъде технологично неутрална, като по този начин позволява на търсещите достъп да използват всички налични технологии за предоставяне на услуги за крайните потребители в съответствие с предвидените параметри на публичната интервенция.

³⁴ Вж. Решение на Комисията C(2016)7005 final от 7 ноември 2016 г. по дело SA.37183 (2015/NN) — Франция — Plan France Très Haut Débit (ОВ С 68, 3.3.2017 г., стр. 1), в резултат на което на оператора не е позволено да предоставя услуги на дребно (параграф 163 от решението).

³⁵ Ограничението се обосновава с факта, че след като ширококоловата мрежа, предоставяща универсална свързаност, бъде изградена, операторите на дребно, които оперират при пазарни условия, обикновено са в състояние да предоставят комуникационни услуги за всички крайни потребители на конкурентни цени.

³⁶ Тези предпазни мерки следва да включват задължение за разделяне на счетоводството и може да включват също така създаване на правен субект с различна структура от тази на вертикално интегрирания оператор. Този субект следва да носи единствената отговорност за спазване и изпълнение на задачата за предоставяне на УОИИ, с която е натоварен.

отразява неблагоприятно върху условията за търговия до степен, противоречаща на общия интерес (второ условие).

(32) В оценката си на съвместимостта Комисията разглежда следните аспекти:

а) В рамките на първото условие Комисията разглежда дали помощта има за цел да улесни развитието на определени стопански дейности, по-конкретно:

- (i) стопанската дейност, улеснена от мярката за помощ;
- (ii) стимулиращият ефект на помощта в посока промяна на поведението на съответните предприятия по такъв начин, че да извършват допълнителна дейност, която не биха извършвали без помощта или биха я извършвали, но по ограничен или различен начин и на различно място;
- (iii) съществуването на нарушение на разпоредба на правото на Съюза по отношение на разглежданите мерки.

б) В рамките на второто условие Комисията претегля благоприятните ефекти от планираната помощ спрямо неблагоприятните последици, които помощта може да има върху вътрешния пазар по отношение на нарушаване на конкуренцията, както и неблагоприятните последици върху търговията, които помощта причинява, и по-конкретно:

- (i) положителните ефекти от помощта;
- (ii) дали помощта е необходима и предназначена за ситуация, в която може да доведе до съществено подобрение, което пазарът не е в състояние да постигне сам по себе си, например чрез отстраняването на неефективност на пазара или справяне с проблеми на равенството или сближаването;
- (iii) дали помощта е подходящ инструмент на политиките за осъществяване на целта;
- (iv) дали помощта е пропорционална или ограничена до необходимия минимум, за да се постигне целта ѝ, и дали стимулира допълнителни инвестиции или дейности в засегнатия район;
- (v) дали помощта е прозрачна: за да се измери и ограничи до минимум въздействието върху вътрешния пазар, държавите членки, заинтересованите страни, обществеността и Комисията трябва да имат лесен достъп до информация за предоставената помощ;
- (vi) неблагоприятните последици на помощта върху конкуренцията и търговията между държавите членки.

(33) Като последна стъпка Комисията ще балансира установените неблагоприятни последици върху вътрешния пазар на мярката за помощ с благоприятните ефекти на планираната помощ за подкрепените стопански дейности.

Неспазването на едно от условията в параграф (32) ще доведе до обявяване на помощта за несъвместима с вътрешния пазар.

- (34) Стъпките от оценката на Комисията за помощта за изграждането и въвеждането на ширококоловови електронни съобщителни мрежи са изложени по-подробно в раздели 5, 6, 7 и 8.

5 ПОМОЩ ЗА ИЗГРАЖДАНЕТО НА ШИРОКОЛОВОВИ ЕЛЕКТРОННИ СЪОБЩИТЕЛНИ МРЕЖИ

- (35) Комисията разглежда пазара на фиксирани ширококоловови услуги отделно от пазара на мобилни ширококоловови услуги³⁷. Ето защо правилата за оценка на помощта може да се различават в зависимост от засегнатия пазар.

5.1 Първо условие: улеснение за развитието на стопанска дейност

5.1.1 Мрежите като средства за улеснение на стопанските дейности

- (36) Държавите членки трябва да установят стопанските дейности, които ще бъдат улеснени в резултат на помощта (като например изграждането на фиксирани мрежи за предоставянето на производителни фиксирани съобщителни услуги или изграждането на мобилни мрежи за предоставянето на високопроизводителни мобилни гласови услуги и услуги за данни), и да обяснят как се подкрепя развитието на тези дейности.
- (37) Помощта за изграждането на фиксирани мрежи и помощта за изграждането на мобилни мрежи може да улесни развитието на редица стопански дейности, като повиши свързаността и достъпа до електронни съобщителни мрежи за гражданите, предприятията и държавната администрация. Такава помощ може да улесни развитието на стопански дейности в райони, където такива дейности не присъстват или са осигурени само на равнище, което не може да задоволи в достатъчна степен нуждите на потребителите.

5.1.2 Стимулиращ ефект

- (38) Помощта може да се смята за допринасяща за развитието на дадена стопанска дейност само ако има стимулиращ ефект.
- (39) Помощта има стимулиращ ефект, ако стимулира бенефициера да промени поведението си в посока развитие на определена стопанска дейност, подкрепяна от помощта, която иначе не би извършвал в същия период от време или би извършвал само по ограничен или друг начин или на друго местоположение, ако помощта не бе предоставена.

³⁷ Когато разходите за изграждане на фиксирана мрежа са много високи, може да се използва мобилна мрежа с висока производителност като алтернатива на фиксираната мрежа. Между двете технологии обаче има значителни количествени разлики. За разлика от фиксираните мрежи, мобилните мрежи позволяват на крайните потребители да се движат, докато общуват (например в кола). От друга страна фиксираните мрежи предлагат по-високо равнище на стабилност и сигурност, особено при преноса на данни. Понастоящем крайните потребители обикновено използват и двете технологии като допълващи се, а не като заместващи се.

- (40) С помощта не трябва да се финансират разходите за дейност, която дадено предприятие така или иначе би извършило, и не трябва да служи за обезщетение за обичайния предприемачески риск, свързан с всяка стопанска дейност³⁸.
- (41) Доказването на стимулиращ ефект от помощта за изграждането на фиксирани или мобилни мрежи включва проверка чрез картографиране и обществена консултация, както е описано в раздели 5.2.2.4.1 и 5.2.2.4.2, независимо дали заинтересованите страни са инвестирали или възнамеряват да инвестират съответно във фиксирани или мобилни мрежи в целевите райони в рамките на съответния времеви хоризонт. Ако подобна инвестиция би била направена в района дори без помощта, може да се счита, че помощта няма стимулиращ ефект. Например когато оператор има правни задължения, като да осигури определено покритие на целевия район по силата на задължения за покритие и качество на услугата, свързани с правата за използване на определен радиочестотен спектър за изграждане на мобилни мрежи, за изпълнението на такива задължения не може да се използва държавна помощ, тъй като няма вероятност тя да има стимулиращ ефект и по този начин би била несъвместима с вътрешния пазар. Държавна помощ може обаче да бъде предоставена, за да се осигури качество на услугите, което надхвърля изискванията, заложиени в такива задължения.

5.1.3 Спазване на други разпоредби на правото на Съюза

- (42) Ако мярка за държавна помощ, свързаните с нея условия (включително метода за нейното финансиране, когато този метод представлява неразделна част от мярката за държавна помощ) или дейността, която финансира, водят до нарушение на съответните разпоредби или общи принципи на правото на Съюза, помощта не може да бъде обявена за съвместима с вътрешния пазар³⁹. Такъв може да бъде случаят с мерки за помощ, при които помощта е обвързана със задължение от страна на бенефициера да се намира или да е учреден в съответната държава членка, или на задължение, произтичащо от клаузи, обвързващи помощта пряко или косвено с произхода на продукти или оборудване, като например изисквания бенефициерът да закупува продукти местно производство.

5.2 Второ условие: мярката за помощ не трябва да влияе неправомерно върху условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес

5.2.1 Положителни ефекти от помощта

- (43) Държавите членки трябва да опишат дали помощта ще доведе до положителни ефекти, и ако да, по какъв начин.
- (44) Държавите членки може да решат да разработят мерки за държавна помощ, които допринасят за постигането на цели на цифровата политика на Съюза и по-

³⁸ Вж. решение на Съда на ЕС от 13 юни 2013 г. по дело *HGA и други/Комисия*, C-630/11 P—C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387, параграф 104.

³⁹ Решение на Съда от 22 септември 2020 г., *Австрия/Комисия*, C-594/18 P, EU:C:2020:742, параграф 44.

конкретно, за намаляване на „цифровото разделение“. Те може да изберат да се намесят, за да коригират социални или регионални неравенства или да постигнат цели за равенство, т.е. като начин за подобряване на достъпа до основни средства за комуникация и участие в обществото, като по този начин подобрят социалното и териториалното сближаване. Освен това държавите членки може да решат да разработят мерки за държавна помощ, които също така допринасят за създаването на благоприятни условия за постигането на целите на Европейския зелен пакт във всички сектори.

5.2.2 *Необходимост от държавна намеса*

- (45) Държавната помощ трябва да бъде насочена към ситуации, в които помощта може да доведе до съществено подобрене, което пазарът не може да постигне сам.
- (46) Поради икономиката на гъстотата на населението изграждането на широколентови мрежи като цяло е по-рентабилно там, където потенциалното търсене е по-голямо и концентрирано, т.е. в гъсто населени райони. Поради високите постоянни разходи за инвестиции разходите за единица нарастват значително при намаляване на гъстотата на населеност. Следователно, когато са разгърнати при търговски условия, широколентовите мрежи обикновено покриват рентабилно само част от населението. Мерките за държавна помощ може при определени условия да коригират неефективността на пазара, като по този начин подобряват ефективното функциониране на пазарите и засилват конкурентоспособността.
- (47) Неефективност на пазара съществува, ако пазарите, оставени сами и без публична намеса, не успяват да доведат до ефикасни резултати за обществото. Това може да се случи, например, когато определени инвестиции не са предприети, въпреки че икономическата полза за обществото надвишава разходите⁴⁰. В такива случаи предоставянето на държавна помощ може да доведе до положително въздействие и цялостната ефективност да се подобри чрез адаптиране на икономическите стимули за заинтересованите страни.
- (48) В сектора на фиксираните и мобилните мрежи една форма на неефективност на пазара е свързана с положителни вторични ефекти, от които участниците на пазара не са се възползвали. Например наличието на фиксирани и мобилни мрежи проправя пътя за предоставяне на повече услуги и за иновации. Цялостните ползи вероятно ще бъдат по-високи от икономическите ползи, които те генерират за инвеститорите в мрежата. Пазарният резултат следователно би породил недостатъчни частни инвестиции във фиксираните и мобилните мрежи.
- (49) Освен това, когато пазарите показват ефективни резултати, но тези резултати се считат за незадоволителни от гледна точка на политиката на сближаване, мерките за държавна помощ може да се използват за постигане на по-желан, справедлив пазарен резултат. По-конкретно добре насочената държавна намеса в

⁴⁰ Обаче фактът, че определено дружество може да не е в състояние да предприеме даден проект без помощ, не означава че е налице неефективност на пазара. Например решението на дадено дружество да не инвестира в проект с ниска печалба може да не е знак за пазарна неефективност, а по-скоро за добре функциониращ пазар.

областта на широколентовите услуги може да допринесе за намаляване на цифровото разделение⁴¹.

- (50) Неефективност на пазара може да се докаже и ако съществуващата мрежа предоставя на крайните потребители — граждани или предприятия — недостатъчно добра комбинация от качество на услугата и цени⁴². Такъв може да бъде случаят, когато някои категории потребители може да не бъдат адекватно обслужени или – особено при липса на регулирани тарифи за достъп на едро – цените на дребно е възможно да бъдат по-високи от тези за същите услуги, предлагани в подобни, но по-конкурентоспособни райони или региони на държавата членка. Освен това ако има съвсем ограничени изгледи алтернативни оператори да навлязат на пазара или да предоставят услуги в този район, финансирането на алтернативна мрежа би могло да бъде целесъобразно.
- (51) Ако обаче държавна помощ за изграждането на фиксирани и мобилни мрежи се използва в райони, в които пазарните оператори биха инвестирали или вече са инвестирали, това може значително да наруши стимулите на търговските инвеститори въобще да инвестират в широколентов достъп. Наличието на пазарна неефективност в определен контекст само по себе си не е достатъчно, за да се обоснове държавна намеса. Държавната помощ може да бъде насочена само към неефективност на пазара, която остава необхваната от други политики и мерки⁴³, например от регулаторни задължения за ефективно и качествено използване на радиочестотен спектър, включително задължения за покритие и качество на услугата, свързани с правата за използване на радиочестотен спектър.

5.2.2.1 Наличие на неефективност на пазара по отношение на фиксираните мрежи за достъп.

- (52) Държавната помощ може да доведе до съществено подобрене, което самият пазар не е в състояние да осигури в районите, където няма фиксирана мрежа или няма реални планове за разполагането ѝ в рамките на съответния времеви хоризонт, така че да се обхванат нуждите на крайните потребители. На настоящия етап на развитие на пазара и предвид установените нужди на крайните потребители⁴⁴, неефективност на пазара може да се докаже там, където пазарът не предоставя и няма вероятност да започне да предоставя на крайните

⁴¹ Въпреки че има няколко причини за това „цифрово разделение“, съществуването на подходящи широколентови инфраструктури е предпоставка за осигуряване на свързаност и преодоляване на разделениято. Степента на урбанизация е важен фактор за достъп и използване на информационни и комуникационни технологии. Навлизането на интернет може да остане много по-ниско в по-слабо населените райони в Европейския съюз.

⁴² Ако държава членка приема това за причина за интервенция, Комисията ще изследва дали държавата членка може да докаже ясно и с проверими факти, че нуждите на крайните потребители не са обхванати. Това може да се докаже чрез изследване сред потребителите, независимо проучване и т.н.

⁴³ Административните и регулаторните мерки обикновено са по-малко нарушаващи конкуренцията и следва да се разглеждат преди интервенции под формата на държавна помощ.

⁴⁴ Sonia Strube Martins, Christian Wernick; Telecommunication policy journal 45 (2021): Регионални различия в търсенето за домашни цели на широколентов интернет с много висока ширина на честотната лента през 2025 г.

потребители свързаност със скорост на изтегляне 1 Gbps. Скоростта на качване става все по-важна, за да се гарантира достъпът на потребителите до редица услуги. Ето защо неефективност на пазара може да се докаже и при отсъствието (и липсата на вероятност да се осигури от пазара в рамките на съответния времеви хоризонт) на свързаност със скорост на качване 200 Mbps⁴⁵. С напредването на десетилетието неефективност на пазара може също така да се докаже⁴⁶ там, където пазарът не удовлетворява и няма вероятност да започне да удовлетворява установени нужди на крайните потребители от подобрена скорост на качване⁴⁷ до 1 Gbps (вж. раздел 5.2.3.1.4).

- (53) Необходима е внимателна оценка, за да се потвърди степента, в която частният сектор е способен да посрещне нуждите на крайните потребители със собствени средства.
- (54) За да се оцени неефективността на пазара, се прави разграничение между видовете целеви райони. Районите на намеса се класифицират като бели, сиви или черни райони в зависимост от наличието на свръхвисокоскоростни мрежи.

5.2.2.1.1 „Бели райони“

- (55) Белите райони са тези, в които няма свръхвисокоскоростна широколентова мрежа и няма вероятност такива мрежи да бъдат изградени в съответния времеви хоризонт.

5.2.2.1.2 „Сиви райони“

- (56) Сивите райони са тези, в които е налице една свръхвисокоскоростна мрежа или такава е надеждно планирана в съответния времеви хоризонт. Самото наличие на една свръхвисокоскоростна мрежа⁴⁸ не означава непременно, че не съществува неефективност на пазара.
- (57) Неефективност на пазара може да се докаже, ако съществуващата или надеждно планирана свръхвисокоскоростна мрежа не може да предостави скорост на изтегляне поне 1 Gbps и скорост на качване 200 Mbps⁴⁹.

⁴⁵ Широколентовите мрежи обикновено предоставят скорости на изтегляне по-високи от скоростите на качване. Обичайните скорости на качване варират между 10 % и 30 % от скоростта на изтегляне.

⁴⁶ Да се докаже нужда от подобрена скорост на качване означава държавата членка да предостави надеждни доказателства от проверими източници, например изследвания на нуждите на крайните потребители, проучвания на профила на крайните потребители и развитие на трафика, стратегии за интелигентна специализация и т.н.

⁴⁷ Подобрена скорост на качване означава скорост на качване от 30 % до 100 % от скоростта на изтегляне.

⁴⁸ Конкурентното положение се оценява въз основа на броя на съществуващите оператори на мрежи. В Решение на Комисията C(2011) 7285 final от 19 октомври 2011 г., дело № 330/2010 — Франция — Programme national „Très Haut Débit“ — Volet B (ОВ С 364, 14.12.2011 г., стр. 2), се пояснява, че съществуването на няколко доставчици на дребно на една мрежа (включително необвързан достъп до абонатната линия (LLU) не превръща района в „черен район“, а територията остава „сив район“, тъй като е налична само една мрежа.

⁴⁹ Докато скоростта на изтегляне и качване понастоящем са най-подходящите параметри за качество на услугата, определени потребители или предоставянето на определени услуги може да изискват все

5.2.2.1.3 Смесени райони (бели и сиви)

- (58) По принцип предложените намеси следва да бъдат разработени така, че целия целеви район да е или бял, или сив.
- (59) Поради причини, свързани с ефикасността обаче, държавите членки може да изберат целеви райони, които са частично бели и частично сиви. Когато част от гражданите и бизнес потребителите вече са (или ще бъдат в съответния времеви хоризонт) подходящо обслужени в целевия район, трябва да се гарантира, че публичната намеса не води до неоправдано надграждане на съществуващата мрежа. Това може да се избегне, ако публичната намеса бъде ограничена само до мерки за „запълване на празнините“. Когато държавата членка може да докаже, че ограниченото надграждане на съществуващата мрежа е пропорционално и не създава ненужно нарушаване на конкуренцията, може да се осъществи публична намеса⁵⁰. Надграждането трябва да е ограничено до не повече от 10 % от всички помещения в целевия район⁵¹. В такива ситуации целият целеви район ще се разглежда като „бял“ за целите на оценката на публичната намеса (което означава, че условията, приложими за белите райони, важат и тук).

5.2.2.1.4 „Черни райони“

- (60) Черните райони са тези, в които има или са надлежно планирани поне две независими⁵², свръхвисокоскоростни мрежи. В такива райони широколентови услуги обикновено се предоставят при конкурентни условия (конкуренция, базирана на инфраструктура)⁵³. Неефективност на пазара може да се докаже, ако нито една от съществуващите мрежи не може да осигури скорост на изтегляне

по-конкретни характеристики в допълнение към скоростта (като закъснение или колебание), които може да бъдат взети предвид, за да се обоснове съществуването на неефективност на пазара.

⁵⁰ Държавата членка трябва да докаже, че надграждането на съществуващата инфраструктура осигурява достатъчно намаление на стойността на държавната помощ, необходима за целевия район (включително че приходите от сивия район ще се използват за осигуряване на покритие в белия, като така се намалява значително недостигът на финансиране). Например доколкото приходите от връзки се взимат предвид при изчисляването на недостига на финансиране (като не е приложимо за мрежите, които се предлагат само на едро), публичната интервенция, осигуряваща свързаност на помещението в края на улицата, би могла да стане скъпа, ако — за да се избегне неоправдано нарушаване на конкуренцията — не е допуснато свързването на други помещения, през които минава новата подпомогната мрежа (дори ако тези домакинства вече са свързани с друга мрежа), при положение че това би намалило приходите, които операторът би могъл да очаква, като по този начин се увеличава недостигът на финансиране.

⁵¹ При определяне на стойността на държавната помощ трябва да се вземат предвид приходите от тези помещения, които са били засегнати от надграждането на съществуващата инфраструктура, за да се избегне свръхкомпенсиране при изчислението на недостига на финансиране.

⁵² Едно и също предприятие може да експлоатира отделни мрежи в същия район (напр. фиксирани или фиксирани безжични мрежи), но това не променя „цвета“ на този район. В същия смисъл цветът на района не се променя дори ако има две мрежи, експлоатирани от различни предприятия, които принадлежат към една и съща група.

⁵³ Ако е налична само една мрежа, дори ако тя се използва от няколко различни оператора посредством необвързан достъп до абонатната линия (LLU), районът ще се счита за сив район. Вж. също Решение на Комисията C(2011) 7285 final от 19 октомври 2011 г., дело № 330/2010 — Франция — Programme national „Très Haut Débit“ — Volet B (ОВ С 364, 14.12.2011 г., стр. 2).

1 Gbps и скорост на качване 200 Mbps и нито един от съществуващите доставчици не се ангажира да надгради мрежата си до тези скорости в съответния времеви хоризонт⁵⁴.

- (61) Ако поне две независими съществуващи мрежи могат да бъдат надстроени така, че да осигуряват скорост на изтегляне 1 Gbps⁵⁵, може да се приеме, че с увеличаването на нуждата от по-високи скорости конкуренцията ще доведе до навременно увеличение до скорост на изтегляне 1 Gbps и скорост на качване 200 Mbps. Държавната подкрепа за изграждането на допълнителна широколентова мрежа със сравними възможности ще доведе по принцип до неприемливо нарушаване на конкуренцията и изместване от пазара на частни инвеститори.⁵⁶

5.2.2.2 Наличие на неефективност на пазара по отношение на мобилните мрежи

- (62) Комисията счита, че неефективност на пазара съществува в райони, където няма мобилна мрежа или няма надеждни планове за изграждането ѝ в рамките на съответния времеви хоризонт⁵⁷, така че да се отговори на нуждите на крайните потребители.
- (63) Съществуващите и бъдещи приложения все повече разчитат на високопроизводителни мобилни мрежи, които да са налични на широка географска база⁵⁸. Крайните потребители имат нужда от мобилност, докато общуват, но също и от достъп до информация „в движение“. Очаква се да се развият нови форми на стопанска дейност, които изискват безпроблемен онлайн достъп както до услуги за данни, така и до гласови мобилни услуги. С течение на времето стопанските дейности и новите мобилни услуги се развиват, от мобилната мрежа се изисква да осигурява все по-добри резултати. Липсата на мобилна свързаност или нейната недостатъчност може да бъде пагубна за определени стопански дейности, например в секторите на промишлеността, селското стопанство или туризма, или в свързаната мобилност, или може да

⁵⁴ Независимо от доказаните нужди от подобрена скорост на качване не е възможна интервенция, ако има поне две мрежи, които могат да бъдат надстроени така, че да предоставят поне 1 Gbps скорост на качване.

⁵⁵ Счита се, че дадена мрежа може да се модернизира, за да осигури скорост на изтегляне от 1 Gbps, ако може да предоставя скорост на изтегляне от 1 Gbps въз основа на ограничени инвестиции, като например активна модернизация на оборудването.

⁵⁶ Вж. Решение на Комисията C(2006) 3226 final от 19 юли 2006 г., дело C 35/05 (предишен № 59/05) — Нидерландия — Широколентова инфраструктура в Appingedam (ОВ L 86, 27.3.2007 г., стр. 1). В това решение Комисията отбелязва, че конкурентните сили на конкретния пазар не са били надлежно взети под внимание. По-специално нидерландският пазар за широколентови услуги е бил бързо развиващ се пазар, в който доставчиците на електронни съобщителни услуги, включително кабелните оператори и доставчиците на интернет услуги, са били в процес на въвеждане на широколентови услуги с висок капацитет без никаква държавна подкрепа.

⁵⁷ Вж. например Решение на Комисията C(2021) 3492 final от 21 май 2021 г., дело SA.58099 (2021/N) — Германия — Mobile communications Mecklenburg-Western Pomerania (ОВ C 260, 02.7.2021 г.).

⁵⁸ Вж. също съобщението на Комисията за гигабитовия интернет, в което се идентифицират приложения, необходими за автомобилния, транспортния, промишления и здравния сектор, както и за следващо поколение здравни услуги и услуги за спешно реагиране (например свързано и автоматизирано шофиране, дистанционна хирургия и прецизно земеделие).

причини риск за безопасността на гражданите⁵⁹. Това може да се отнася по-конкретно за отдалечените региони, районите с ниска гъстота на населението или ненаселените райони.

- (64) В район, в който вече има поне една мобилна мрежа или разполагането ѝ е надеждно планирано в рамките на съответния времеви хоризонт, публичната подкрепа за изграждането на нова мобилна мрежа би могла да наруши пазарната динамика.
- (65) Публичната подкрепа за изграждането на мобилна мрежа в такъв район може да се счете за необходима, само когато може да бъде кумулативно доказано, че съществуващата или планираната мобилна мрежа не предоставя на крайните потребители достатъчно качество на услугите, така че да задоволи увеличаващите им се нужди, а публичната подкрепа ще коригира по подходящ начин установената неефективност на пазара и така ще доведе до съществено подобрене, което иначе пазарът не може да осигури⁶⁰. Ограниченият капацитет на съществуващите или планирани мобилни мрежи може да се дължи например на недостатъчната гъстота на антените, на конкретен спектър широколентов интернет или на характеристиките на активното оборудване⁶¹.
- (66) Неефективност на пазара може да съществува при наличието на 4G или дори на 5G мрежа, когато такава мрежа не предоставя и няма вероятност да започне да предоставя на крайните потребители достатъчно качество на услугите, за да задоволи нарастващите им нужди.
- (67) Новите форми на стопанска дейност и услуги ще изискват безпроблемен онлайн достъп (например за свързана и автоматизирана мобилност по транспортните пътища), а в допълнение към определена минимална скорост и капацитет, ще са необходими други конкретни характеристики, като по-слабо забавяне, виртуализация на мрежата или капацитет за свързване на няколко терминала в

⁵⁹ В член 26, параграф 5 от Директивата за универсалната услуга се предвижда задължение операторите на електронни съобщения да предоставят информация за местоположението на лицето, осъществяващо повикването, веднага щом повикването достигне до органа, който отговаря за спешните повиквания. Считано от 21 декември 2020 г., съгласно член 109 от ЕКЕС, е задължително най-близкият център за приемане на спешни повиквания да разполага с получена не само от мрежата, но от телефонния апарат информация за местоположението, която е по-точна.

⁶⁰ Вж. например Решение на Комисията C(2020) 8939 final от 16 декември 2020 г., дело SA.54684 — Германия — Внедряване на мобилна инфраструктура с висок капацитет в Бранденбург (ОВ С 60, 19.2.2021 г., стр. 2); и Решение на Комисията C(2021) 1532 final от 10 март 2021 г., дело SA.56426 — Германия — Внедряване на мобилна инфраструктура с висока ефективност в Долна Саксония (ОВ С 144, 23.4.2021 г., стр. 2); Решение на Комисията C(2021) 3565 final от 25 май 2021 г., дело SA.59574 — Германия — разполагане на мобилна инфраструктура с висока ефективност в Германия (все още непубликувано).

⁶¹ Понастоящем задълженията за покритие обикновено изискват предоставянето на скорост на изтегляне между 30 Mbps и 100 Mbps. Райони, в които се предоставя по-висока скорост, е малко вероятно да са обект на неефективност на пазара в настоящия момент и при текущото развитие на пазара. Все пак това е пазар, на който нуждите на крайния потребител се развиват бързо. Най-съвременните мобилни мрежи в Европа днес имат възможност да предоставят скорост на изтегляне от 150 Mbps и скорост на качване от 50 Mbps — Насоки на ОЕРЕС за мрежи с много висок капацитет — BoR (20) 165.

промишлен или земеделски контекст. В такива ситуации, въпреки наличието на мобилна мрежа, може да е необходима публична подкрепа, за да се обхванат конкретни неефективности на пазара, свързани с идентифицирани случаи на употреба.

- (68) По принцип дори при наличието на пазарна неефективност не може да се предоставя държавна помощ за изграждането на мобилна мрежа, ако това е част от изпълнението на задълженията, свързани с разпределението на спектъра. Държавна помощ може да се предоставя обаче за осигуряването на допълнително качество на услугата, което е необходимо за посрещането на доказани нужди на крайните потребители, които надхвърлят вече заложеното в такива задължения. Такава помощ може да покрива само допълнителните разходи за осигуряването на по-високо качество на мрежата.
- (69) Когато в даден район няма или няма да има в рамките на съответния времеви хоризонт поне една мобилна мрежа, предоставяща услуги, задоволяващи нарастващите нужди на крайните потребители (вж. параграфи (63), (65) и (67)), публичната подкрепа за допълнителна мобилна мрежа с еквивалентни възможности по принцип би довела до неприемливо нарушаване на конкуренцията и изместването на частни инвеститори. При отсъствието на ясно доказана неефективност на пазара Комисията ще даде отрицателно становище за такива мерки.

5.2.2.3 Наличие на неефективност на пазара по отношение на мрежи за пренос на данни

- (70) Мрежата за пренос на данни е необходима предпоставка за изграждането на мрежи за достъп. Мрежите за пренос на данни имат потенциала да стимулират конкуренцията в районите на достъп в полза на всички мрежи и технологии за достъп. Една ефективна мрежа за пренос на данни може да привлече частни инвестиции за свързване на крайните потребители, при условие че се осигурява достъп при открити, прозрачни и недискриминационни условия на всички оператори и технологии. Публичното финансиране на мрежи за пренос на данни като цяло е мярка, която поощрява конкуренцията и инвестициите, тъй като благоприятства операторите на трети страни да внедряват мрежи за достъп и да предлагат услуги за свързаност на крайните потребители.
- (71) Тъй като мрежите за пренос на данни пренасят трафика от различни фиксирани и/или мобилни мрежи за достъп, те изискват значително по-висок капацитет за пренос от отделните мрежи за достъп. Като се имат предвид текущите нужди на крайните потребители, непрекъснатото бързо надграждане на мрежите за достъп с все по-нарастващото търсене на пренос на данни и увеличаващата се ефективност на всяко ново мобилно поколение, необходимо е мрежите за пренос на данни да се справят със значителен ръст в изисквания капацитет. При настоящия етап на технологично развитие такова нарастване на търсенето на капацитет може да бъде обхванато от мрежи за пренос на данни, базирани на оптични кабели или на други технологии, които могат да предоставят същото равнище на ефективност и надеждност като мрежите за пренос на данни, базирани на оптични кабели.

- (72) Неефективност на пазара по отношение на мрежа за пренос на данни може да съществува, когато няма мрежа за пренос на данни или съществуващата или планирана такава не се базира на оптичен кабел или на други технологии, които могат да предоставят същото равнище на ефективност и надеждност като оптичния кабел⁶².

5.2.2.4 Инструменти за определяне наличието на неефективност на пазара

- (73) С цел да определят районите с неефективност на пазара, държавите членки трябва да определят въз основа на подробно картографиране (вж. раздел 5.2.2.4.1) и публична консултация (вж. раздел 5.2.2.4.2) дали има наличие на фиксирани или мобилни мрежи, или те са надеждно планирани за изграждане в района в съответния времеви хоризонт.

5.2.2.4.1 Подробно картографиране и анализ на покритието

- (74) Държавите членки трябва да определят кои географски райони ще бъдат обхванати от въпросната мярка за помощ, като извършат картографиране. Комисията счита методиката, описана в раздел 3 (за фиксирани мрежи за достъп) и 4 (за мобилни и фиксирани безжични мрежи за достъп) от приложение I като най-точният метод за картографиране. Държавите членки може да предложат използването на различни от предложените в тези два раздела методи, при положение че те отговарят на съображения 4, 5, 9, 10 и 12 от раздел 2, напълно са обосновани и включват мотивирано становище от национален регулаторен орган в подкрепа на използването на предложената алтернативна методика.
- (75) Държавите членки разполагат със значителна свобода на преценка да определят целевите райони. Препоръчително е обаче да вземат предвид икономическите, географските и социалните условия, когато определят подходящите райони. Например размерът на целевите райони може да играе роля за резултата от конкурентната процедура за подбор, тъй като целеви райони, които са твърде малки, може да не предоставят достатъчно икономически стимули за участниците на пазара да участват в търгове за получаване на помощта, докато твърде големите райони може да намалят резултата от конкурентната процедура за подбор. Определянето на няколко по-малки района, което би довело до организирането на няколко процедури за подбор, би дало възможност на различни потенциални предприятия да се възползват от държавна помощ, като така се избягва допълнителното подсилване на пазарната позиция на един (потенциално вече доминиращ) оператор в резултат на мярката.

⁶² С цел да се избегне ситуация, при която мрежата за пренос на данни се превръща в тесен участък, може да е нужно да се увеличи капацитетът ѝ едновременно с изграждането на по-високоэффективни мрежи за достъп. Например Хърватия предложи държавна интервенция на националния си пазар за пренос на данни, който се характеризираше с ограничения на капацитета. Това доведе до високи цени на пазара надолу по веригата. Съществуващият оператор за пренос на данни не желаше да инвестира в увеличаване на капацитета. Тъй като въпросът не можеше да бъде разрешен от националния регулатор, Комисията одобри схема за държавна помощ за инвестиция в инфраструктура за оптичен пренос на данни, като сметна, че господстващото положение се е превърнало в безизходица, която представлява пазарна неефективност. Решение на Комисията C(2016) 436 final от 25 януари 2016 г., дело SA.38626 — Хърватия — Национален широколентов план (ОВ С 104, 18.3.2016 г., стр. 1).

- (76) Силно се препоръчва консултация с националната приходна агенция, както е изложено в раздел 5.2.3.5.

5.2.2.4.2 Обществена консултация

- (77) Държавите членки трябва да публикуват, включително на подходяща, публично достъпна уеб страница на национално ниво⁶³, основните характеристики на мярката, както и списък с целевите райони, определени при картографирането⁶⁴.
- (78) В рамките на обществената консултация заинтересованите страни трябва да бъдат поканени да коментират мярката и да предоставят обоснована информация относно своите мрежи, които са налични или надеждно планирани да бъдат изградени в целевия район в рамките на съответния времеви хоризонт⁶⁵.
- (79) При обмислянето на евентуална времева рамка за изграждането на подпомогнатата мрежа държавите членки трябва да вземат предвид всички аспекти, за които може разумно да се очаква, че ще окажат въздействие върху продължителността на изграждането на новата мрежа (т.е. времето, необходимо за процедурата на подбор, възможни правни действия и предизвикателства, време за получаване на права за преминаване и разрешителни, друго задължение, произтичащо от националното законодателство и разпоредбите, и т.н.);
- (80) В обществената консултация трябва да се вземат предвид надеждни планове за инвестиции само ако те биха могли самостоятелно да предоставят подобна ефективност при предвидената мрежа финансирана от държавата.
- (81) Обществената консултация трябва да осигури във възможно най-висока степен същото ниво на детайлност като картографирането и следва да бъде проведена в съответствие с изложеното в приложение I⁶⁶, като се вземат предвид разясненията в съображение (74).

⁶³ Изпращането на писма до познати доставчици не изпълняват изискванията за публична консултация, която осигурява откритост и прозрачност по отношение на заинтересованите страни в интерес на правната сигурност.

⁶⁴ Това включва, наред с останалото: списък на целевите райони и техните цетове въз основа на картографиране, продължителност на мярката, бюджет, източници на публично финансиране, определяне на съответен времеви хоризонт, критерии за участие, включително качество на услугата, което ще бъде осигурено (скорост на качване и изтегляне на услугите, които да се предоставят), прагове за интервенция (т.е. скорост на качване и изтегляне на услугите, които е възможно да бъдат надградени в резултат от мярката), изисквания за достъп на едро и цени или методика на ценообразуване.

⁶⁵ Резултатите от обществената дискусия са валидни само за съответния времеви хоризонт, след който, ако се предложат промени или допълнения към целевите райони, ще се извърши ново картографиране и нови обществени консултации.

⁶⁶ Обществената консултация може да включва също и въпроси към заинтересованите страни относно това какви продукти за достъп на едро биха искали да се предлагат при една новосъздадена финансирана от държавата мрежа в резултат на публична интервенция в бъдеще, за да се даде информация за замисъла на мярката. Това не следва да пречи на търсещите достъп да искат нови форми на продукти за достъп съгласно подхода „достъп при основателно търсене“.

- (82) Независимо дали в резултат на картографирането може вече да е събрана информация за бъдещи инвестиционни планове, резултатът от него трябва винаги да бъде потвърден в обществената консултация. Това е необходимо, за да се ограничат възможни нежелани нарушения на конкуренцията на съществуващи доставчици, както и на такива, които вече имат надеждни инвестиционни планове за съответния времеви хоризонт.
- (83) Обществената консултация трябва да продължи най-малко 30 дни. След края на публичната консултация държавата членка разполага с една година, за да започне процедура за подбор или изпълнението на проекта за модели на преки инвестиции. Ако държавата членка не започне процедурата за подбор или изпълнението в рамките на една година, тя трябва да проведе нова публична консултация.

5.2.2.4.3 Най-добри практики⁶⁷: оценка на планове за частни инвестиции в обществената консултация

- (84) Съществува риск, че дори само „заявяването на интерес“ в бъдещи планове за частни инвестиции в целевия район от страна на заинтересована страна в обществената консултация би могло да забави изграждането на широколентови мрежи, ако такива инвестиции впоследствие не се осъществят, докато публичната намеса е спряна.
- (85) С цел да се намали рискът от предотвратяване на публични намеси въз основа на бъдещи инвестиционни планове, които няма да се осъществят, държавите членки може да решат да поискат от заинтересованите страни да предоставят в рамките на определен срок, който е подходящ и пропорционален за равнището на исканата информация⁶⁸, доказателства, с които да докажат надеждността на инвестиционните си планове. Това може да включва например подробен план за изграждане с междинни цели (например за всеки шестмесечен период), който да показва, че инвестицията ще бъде завършена в рамките на съответния времеви хоризонт и ще осигури подобна ефективност на планираната мрежа финансирана от държавата.
- (86) За да оценят достоверността на декларираните ефективност и покритие, държавите членки може да използват същите критерии, използвани за оценка на ефективността на съществуващите мрежи, където това е разумно и подходящо, както е изложено в приложение I.

⁶⁷ Разделите „Най-добри практики“ предоставят допълнителни, необвързващи насоки и примери за възможните начини за осъществяване на мерки за помощ.

⁶⁸ Държавите членки може да включат това искане директно в обществената консултация в интерес на времето. Друг вариант е след публичната консултация, като част от оценката си на резултатите от нея, държавите членки да поискат допълнителна информация от определени доставчици, които са предоставили информация по време на обществената консултация, която може да се окаже, че е нищо повече от само „заявяване на интерес“.

- (87) Когато оценяват достоверността на бъдещите планове за инвестиции, държавите членки може да вземат предвид следните критерии:
- а) инвеститорът е представил стабилен бизнес план, който включва подходящи критерии, отнасящи се например до времева рамка, бюджет, местоположение на целевите домакинства, качество на услугата, която ще бъде предоставена, тип мрежа и технология, които ще бъдат изградени, степен на усвояване;
 - б) инвеститорът е изпратил надежден план на проект на високо равнище, който правилно отчита основните етапи на проекта, като административни процедури и разрешителни, включително права за преминаване, екологични разрешителни, разпоредби за безопасност и сигурност (например за 5G), гражданско строителство, завършването на мрежата, началото на операциите по търговия на едро и комерсиализирането на услугите за крайните потребители;
 - в) разумно съотношение между размера на предприятието и размера на инвестицията;
 - г) история на инвеститора в сравними проекти;
 - д) ако е необходимо и подходящо, географските координати на ключови елементи от планираната мрежа (базови станции, точки на присъствие и т.н.).
- (88) Ако държава членка приеме за достоверни плановете за частни инвестиции, може да реши да покани операторите да подпишат споразумения за ангажимент, включително за поемане на задължения да докладват за напредъка си относно заявените основни етапи.
- (89) Заинтересованите страни са отговорни да предоставят смислена информация при прилагането на съответните национални правила и правилата на Съюза⁶⁹.
- (90) Ако в отговор на обществената консултация не бъде предоставена съответната информация, държавата членка може да вземе решение на базата на наличната информация в обществената консултация. Информацията, предоставена в отговор на обществена консултация, трябва да бъде оценена от държавата членка, както е изложено в настоящия раздел от приложение I. Държавата членка следва да съобщи резултатите от оценката си и причините за нея на всяка заинтересована страна, изпратила информация за плановете си за частни инвестиции.
- (91) Държавата членка следва да се консултира с националната агенция по приходите за резултатите от общественото обсъждане, включително относно оценката си за достоверността на бъдещите планове за инвестиции⁷⁰.

⁶⁹ Член 29 от Директива (ЕС) 2018/1972.

⁷⁰ Подобен механизъм е изложен в член 22 на Директива (ЕС) 2018/1972.

5.2.2.4.4 Най-добри практики: *ex-post* мониторинг на изпълнението на плановете за частни инвестиции

- (92) Ако държавата членка прецени, че подадените плановете за частни инвестиции са достоверни и в резултат съответстващият район е изваден от обсега на публичната намеса, тя може да реши да изиска от операторите, които са изпратили плановете или са сключили споразумения за поемане на задължения, да докладват редовно за напредъка по заявените от тях основни етапи в изграждането на мрежата и предоставянето на услугите в рамките на заявления период от време.
- (93) Ако държавата членка установи отклонения от изпратения план, които предполагат, че проектът няма да се осъществи, или има достатъчни основания за съмнение, че инвестицията ще бъде осъществена според заявеното, държавата членка може да реши да изиска от заинтересованата страна да предостави допълнителна информация, която доказва продължаващата надеждност на инвестицията.
- (94) Ако държавата членка има сериозни съмнения, че инвестицията ще бъде завършена според заявеното, тя може да реши във всеки даден момент в рамките на съответния времеви хоризонт да включи засегнатите от инвестицията райони в нова обществена консултация с оглед потвърждаването на потенциалната им допустимост за публична намеса.

5.2.3 Целесъобразност на мерките за помощ като инструменти на политиките

- (95) Държавата членка трябва да докаже, че помощта и нейните условия са подходящи да се справят с неефективността на пазара и с постигането на целите, към които е насочена помощта. Мярката за помощ няма да се счита за съвместима с вътрешния пазар, ако не е подходяща, например ако същият резултат може да бъде постигнат чрез други, по-малко нарушаващи конкуренцията мерки.
- (96) За да бъдат подходящи, финансираните от държавата фиксирани и мобилни мрежи трябва да предоставят значително подобрени характеристики в сравнение със съществуващите мрежи. По този начин финансираните от държавата фиксирани и мобилни мрежи следва да могат да осигурят радикална промяна. Радикалната промяна може да бъде доказана, ако в резултат от публичната намеса i) изграждането на новата фиксирана или мобилна мрежа представлява значителна нова инвестиция в широколентова мрежа,⁷¹ и ii) финансираната от

⁷¹ Например в случая на фиксираните мрежи пределните инвестиции, свързани само с надграждане на активните компоненти на мрежата, не следва да се считат, че отговарят на условията за държавна помощ. По същия начин, въпреки че някои технологии за подобряване на медта (като векторизиране) биха могли да подобрят възможностите на съществуващите мрежи, те не изискват значителни инвестиции в нова мрежа и по тази причина не би следвало да отговарят на условията за отпускане на държавна помощ. По отношение на мобилните мрежи инвестициите в активно оборудване може да играят важна роля за качеството на предоставените услуги. В такива случаи публичното съдействие може да бъде разширено, така че да обхваща и активното оборудване, при условие че то не се състои само от постепенно надграждане, а съставлява неразделна част от значителна модернизация на възможностите на мрежата. Вж. например Решение на Комисията (C(2021) 9538) — Испания — SA.57216 Мобилно покритие в селски райони в Галисия (все още непубликувано).

държавата мрежа доведе до значителни нови възможности на пазара по отношение на наличност на широколентови услуги, капацитет, скорост и конкуренция. Радикалната промяна трябва да бъде сравнена с ефективността на съществуващата мрежа или мрежи. Достоверно планираните разгръщания на мрежите не се вземат предвид при оценката на радикалната промяна, освен ако самостоятелно не биха могли да осигурят ефективност, подобна на тази на планираната мрежа с държавно финансиране в рамките на съответния времеви хоризонт.

- (97) Където това е оправдано, публичната намеса може да подлежи на период на защита на частните инвестиции, който по принцип е до седем години⁷².

5.2.3.1 Радикална промяна — фиксирани мрежи за достъп

- (98) При фиксираните мрежи за достъп подобрените характеристики може да се измерват по отношение на скоростта. В такъв случай за радикална промяна се изисква значително увеличение на скоростта на качване и изтегляне (вж. параграфи 5.2.3.1.4) в сравнение със съществуващата мрежа.

5.2.3.1.1 „Бели райони“

- (99) Когато съществуващите мрежи не могат да предоставят свръхвисока скорост за изтегляне, публичната подкрепа трябва:

- а) При скорост на изтегляне под 30 Mbps: поне да удвоява скоростта на изтегляне и да достига поне 30 Mbps;
- б) При скорост на изтегляне най-малко 30 Mbps: поне да утроява скоростта на изтегляне и да достига свръхвисока скорост на изтегляне. Съюзът си е поставил стратегическата цел до 2025 г. „*всички европейски домакинства, градски или селски, да имат достъп до интернет свързаност, която да предлага поне 100 Mbps скорост на изтегляне с възможност за достигане до гигабитов интернет*“⁷³.

- (100) При всички случаи новата мрежа трябва да увеличи достатъчно скоростта на качване⁷⁴ на съществуващата мрежа, която предоставя най-високата скорост на изтегляне.

- (101) Както е обяснено в съображение (96), намесата, подпомогната от държавата, трябва също така да представлява значителна инвестиция в нова инфраструктура, която да води до значителни нови възможности за пазара⁷⁵.

⁷² Уместността и продължителността на всеки период на защита на частните инвестиции зависи от спецификата на защитените мрежи, напр. основните мрежови технологии, периодите за изграждане, съществуването на предварително определени периоди и т.н.

⁷³ Свързаност за изграждане на конкурентоспособен цифров единен пазар — към европейско общество на гигабитов интернет (COM(2016) 587 final).

⁷⁴ Широколентовите мрежи обикновено предоставят скорост на изтегляне, по-висока от скоростта на качване. Обичайната скорост на качване е в диапазона от 10 % до 30% от скоростта на сваляне. „Достатъчно увеличение на скоростта на качване“ означава, че постигнатата скорост на качване трябва да е поне в този диапазон.

5.2.3.1.2 „Сиви райони“

- (102) Там, където вече съществува една свръхвисокоскоростна мрежа, публична подкрепа за по-производителна мрежа може да бъде предоставена само ако финансираната от държавата инвестиция в новата мрежа поне утрои скоростта на изтегляне и достатъчно увеличи скоростта на качване в сравнение със съществуващата мрежа. Както се посочва в предходния раздел, публично подпомогнатата намеса трябва също така да представлява значителна инвестиция в нова инфраструктура, която да води до значителни нови възможности за пазара⁷⁶.

5.2.3.1.3 „Черни райони“

- (103) Там, където съществуват поне две свръхвисокоскоростни мрежи, може да бъде предоставена публична подкрепа за по-производителна мрежа, ако в допълнение към изискването поне да се утрои скоростта на изтегляне и достатъчно да се увеличи скоростта на качване в сравнение със съществуващите мрежи, новата мрежа предоставя скорост на изтегляне от поне 1 Gbps.

5.2.3.1.4 Подобрена скорост на качване

- (104) С напредването на десетилетието и с оглед на очакваните развития на пазара, може да има доказана нужда от подобрена скорост на качване от 1 Gbps. При такива обстоятелства мрежите, предоставящи скорост на изтегляне от 1 Gbps, но не и скорост на качване от 1 Gbps, е възможно да не удовлетворяват в достатъчна степен конкретните нужди на крайните потребители.
- (105) На тази основа може да се допусне публична намеса за изграждане на мрежи, които предоставят скорост на качване до 1 Gbps в райони, където вече съществува мрежа, предоставяща скорост на изтегляне от 1 Gbps⁷⁷, ако държавата членка докаже, че има установена нужда от подобрена скорост на качване до 1 Gbps и при условие, че се изпълняват условията, описани в раздел 5.2.2.3. За тази цел държавата членка следва да предостави надеждни фактически доказателства от проверими източници.
- (106) Държавната помощ за изграждане на мрежите, предоставящи подобрена скорост на качване, трябва да доведе до значителен, устойчив, насърчаващ конкуренцията технологичен напредък, който не е с временен характер, без да се създава непропорционална демотивация за частните инвестиции.

⁷⁵ Такъв е например случаят, когато новата мрежа удължава значително оптичното влакно от основата на мрежата към края ѝ, напр. i) разгръщането на влакното към базовите станции, за да поддържа изграждането на фиксирани безжични мрежи за достъп; ii) разгръщането на влакното до разпределителните кутии, където те все още не са били свързани с оптична мрежа; iii) увеличаването (задълбочаването) на влакното в кабелни мрежи.

⁷⁶ Вж. също бележка под линия 82.

⁷⁷ Независимо от доказаните нужди за подобрена скорост на качване, не е възможна интервенция, ако има поне две мрежи, които могат да бъдат надградени така, че да предоставят скорост на качване от поне 1 Gbps.

5.2.3.2 Радикална промяна — мобилни мрежи за достъп

- (107) Финансираната от държавата мобилна мрежа трябва да осигури радикална промяна по отношение на наличността на мобилни услуги, капацитета, скоростта и конкуренцията, които могат да ускорят възприемането на нови, иновативни услуги⁷⁸.
- (108) Както е посочено в раздел 2.2.2, преходът към всяко ново мобилно поколение като цяло е постепенен. Между две напълно последователни поколения съществуват постепенни хибридни системи, които обикновено са по-производителни от предшествениците си. Например клетъчната комуникационна система 4G LTE е по-добра от 4G в няколко аспекта, а самостоятелната 5G система е по-производителна от несамостоятелната 5G. В същия смисъл всяко ново поколение мобилни услуги предоставя нови възможности⁷⁹. Въпреки че всички поколения мобилни съобщителни технологии дават възможност за мобилни гласови услуги, само по-новите поколения позволяват предоставянето на производителни услуги за мобилни данни. Най-важният диференциращ фактор на поколенията мобилни съобщителни технологии е увеличеният общ капацитет, тъй като по-новите поколения предоставят по-малко закъснение и по-високи възможности за пренос.
- (109) Тъй като за предоставянето на нови възможности се изисква по-голям капацитет, технологиите от ново поколение изискват нови честоти. Тъй като честотите са ограничен ресурс, разпределението на тези честоти в Съюза се извършва на базата на търг или на други конкурентни процедури на подбор. Където има внедрена мобилна технология от ново поколение в резултат на този процес може да се приеме, че технологията ще предоставя значителни нови възможности в сравнение със съществуващите мобилни мрежи. Мобилните оператори са готови да поемат значителни авансови разходи за получаването на нови права за използване на спектър, поддържащ мобилна технология от ново поколение, само ако се очаква тази нова технология да предлага по-усъвършенствани възможности, които биха им позволили да възвърнат инвестицията си с течение на времето. На тази основа Комисията прие, че допълнителните функции на 4G мрежите спрямо предходните поколения представляват радикална промяна⁸⁰. В същия смисъл самостоятелните 5G мрежи имат допълнителни функционални възможности в сравнение с предходни поколения и в сравнение с несамостоятелните 5G решения, като свръхмалко закъснение, висока надеждност и възможност за резервиране на част от мрежата за конкретна употреба, както и гарантиране на определено качество на услугите. Тези функции ще позволят на самостоятелните 5G мрежи да поддържат нови услуги (напр.: медицинско наблюдение и услуги за спешна помощ, контрол в реално време на промишлени машини, интелигентни мрежи за управление на

⁷⁸ Това може да включва предоставянето на нови услуги, което не би било възможно без наличието на публична интервенция, напр. свързана и автоматизирана мобилност.

⁷⁹ Вж. също бележка под линия 24.

⁸⁰ Вж. например Решение на Комисията C(2020) 8939 final от 16 декември 2020 г., дело SA.54684 — Германия — Внедряване на мобилна инфраструктура с висок капацитет в Бранденбург (ОВ С 60, 19.2.2021 г., стр. 2).

възобновяема енергия, свързана и автоматизирана мобилност, прецизно установяване на неизправности и бързи интервенции), което ще осигури радикална промяна в сравнение с предходни поколения и с несамостоятелните 5G мрежи. Мобилните технологии от следващо поколение (напр. 6G) се очаква да предоставят още по-подобри възможности в бъдеще.

5.2.3.3 Радикална промяна — мрежи за пренос на данни

- (110) Финансираната от държавата мрежа за пренос на данни трябва да осигури радикална промяна по отношение на услугите, които може да поддържа. „Радикална промяна“ може да бъде доказана, ако новата мрежа за пренос на данни поне удвоява скоростта на изтегляне и качване на съществуващите и планираните мрежи за пренос на данни.

5.2.3.4 Алтернативни инструменти на политиките

- (111) Държавната помощ не е единственият инструмент на политиките, който може да се използва от държавите членки за поощряване на инвестициите в изграждането на ширококоловови електронни съобщителни мрежи. Държавите членки могат да използват други, по-целесъобразни налични инструменти, като непарични мерки спрямо потреблението, административни и регулаторни мерки или пазарно базирани инструменти (вж. приложение II). Резултатите от последващите оценки (*ex post*), описани в раздел 8, също може да бъдат взети предвид, за да бъде оценена целесъобразността на предложената мярка за помощ.

5.2.3.5 Най-добри практики: ролята на националните регулаторни органи (НРО), НЗОК, националните центрове по компетентност и офиси с ширококоловова компетентност

- (112) При планирането на най-целесъобразните мерки за държавна помощ в подкрепа на ширококолововия достъп от особено важно значение е ролята на НРО. НРО имат технически познания и експертиза поради ключовата роля, която им е възложена по регулация на сектора, и са в най-добра позиция да подпомагат държавните органи по отношение на проектирането на мерки за държавна помощ.
- (113) Държавите членки се приканват последователно да се консултират с НРО относно планирането на мерки за държавна помощ, и по-конкретно, но не само, относно: определянето на целеви райони (картографиране и обществени консултации), оценката на радикалната промяна, продукти за достъп на едро, условия и ценообразуване, механизми за разрешаване на конфликти, както и в случай на спорове във връзки с някой от изброените аспекти. Държавите членки се насърчават да предоставят на НРО ресурсите и компетенциите, от които се нуждаят, за да оказват тази подкрепа. Когато е необходимо, държавите членки следва да осигуряват подходящо правно основание за такова участие на НРО в проектите за държавна помощ за ширококоловови мрежи⁸¹.

⁸¹ Когато НРО получат необходимите компетенции по националното право за включването им в ширококоловови проекти с държавна помощ, държавата членка следва да изпрати на НРО подробно описание на мерките за помощ и съответните характеристики, поне два месеца преди известието за държавна помощ, за да даде на НРО разумен срок да предостави мнението си.

- (114) При спазване на най-добрите практики, без да се засягат компетенциите на НРО според регулаторната рамка, НРО може да издадат насоки за местните органи относно, *inter alia*, провеждане на пазарен анализ и определяне на продукти за достъп на едро и ценообразуване. При издаването на такива насоки следва да се вземат предвид регулаторната рамка и препоръките, отправени от Комисията⁸².
- (115) В допълнение към участието на НРО, държавите членки може да се консултират и с националните органи по конкурентоспособност, например за да получат съвети за това как да установят равнопоставени условия на конкуренция за операторите и да предотвратят отделянето на непропорционално висок дял държавни средства за един оператор, като по този начин се укрепва (евентуално вече господстващо) положение на пазара⁸³.
- (116) Държавите членки може да създадат национални центрове за компетентност или офиси с широколентова компетентност (ОШК), които може да помагат на органите в разработването на подходящи мерки за държавна помощ и да осигуряват последователност при прилагането на мерките, които са предмет на правила за държавна помощ в обхвата на настоящите насоки⁸⁴.

5.2.4 Пропорционалност на мярката за помощ

- (117) Държавите членки трябва да докажат, че помощта е пропорционална на засегнатия проблем, като ясно се показва, че същата промяна в поведението (според ефекта от стимула) не би могла да бъде постигната с по-малка помощ или с по-малко нарушаване на конкуренцията. Помощта се счита за пропорционална, ако стойността ѝ е ограничена до необходимия минимум и се ограничават потенциалните нарушения на конкуренцията в съответствие с раздели от 5.2.4.1 до 5.2.4.7.

5.2.4.1 Процедура за конкурентен подбор

- (118) Мярката за помощ се счита за пропорционална, когато сумата на помощта е ограничена до минимума, необходим за осъществяване на подпомаганата стопанска дейност.
- (119) Помощта трябва да се предостави на доставчиците на електронни съобщителни мрежи и услуги въз основа на открита, прозрачна и недискриминационна

⁸² Това ще увеличи прозрачността, ще намали административната тежест за местните органи и би могло да означава, че на НРО няма да се налага да анализират всяка държавна помощ поотделно.

⁸³ Вж. например Avis no 12-A-02 du 17 janvier 2012 relatif à une demande d'avis de la commission de l'économie, du développement durable et de l'aménagement du territoire du Sénat concernant le cadre d'intervention des collectivités territoriales en matière de déploiement des réseaux à très haut débit (Становище на френския орган за конкуренцията във връзка с изграждането на широколентови мрежи с много висока скорост).

⁸⁴ Вж. например Решение на Комисията К(2008) 6705 от 5 ноември 2008 г., дело № 237/08 — Германия — Широколентова поддръжка в Долна Саксония (С 18, 24.1.2009 г., стр. 1); Решение на Комисията С(2012) 8223 final от 20 ноември 2012 г., дело SA.33671 (2012/N) — Обединеното кралство — Национална широколентова схема за Обединеното кралство — Broadband Delivery UK (ОВ С 16, 19.1.2013 г., стр. 2) и Решение на Комисията С(2016) 3208 final от 26 май 2016 г., дело SA 40720 (2016/N) — Обединеното кралство — Broadband Delivery UK (ОВ С 323, 2.9.2016 г., стр. 2).

процедура за конкурентен подбор в съответствие с принципите за възлагане на обществени поръчки⁸⁵ и при спазване на принципа на технологична неутралност, посочен в раздел 5.2.4.2, без да се засягат приложимите правила за възлагане на обществени поръчки.

- (120) Помощта се счита за пропорционална и ограничена до необходимия минимален размер, ако е възложена посредством процедура за конкурентен подбор, привличаща достатъчен брой участници. Когато броят на участниците не е достатъчен, държавата членка трябва да повери на независим одитор оценката на офертата (включително изчисления на разходите), подадена от печелившия участник в търга.
- (121) Може да са подходящи различни процедури в зависимост от обстоятелствата. За проекти с висока техническа сложност или когато е целесъобразно, държавите членки може да изберат да влязат в процедура на състезателен диалог с потенциални участници в търга с цел да се осигури най-подходящото разработване на проекта.
- (122) Държавата членка трябва да гарантира, че е избрано икономически най-благоприятното решение. За тази цел държавата членка трябва да определи обективни, прозрачни и недискриминационни критерии за качество на възлагане и да посочи предварително относителната тежест на всеки критерий. Качествените критерии за възлагане трябва да бъдат претеглени спрямо искания размер на помощта. При подобни, но не идентични условия за качеството, помощта трябва да бъде възложена на участника в търга, посочил най-ниска стойност на помощта.
- (123) Качествените критерии за възлагане може да включват, освен друго, ефективността на мрежата (включително сигурността ѝ), географското покритие, бъдещите устойчиви качества на технологичния подход, въздействието на предлаганото решение върху конкуренцията (включително условия за достъп на едро, условия и ценообразуване)⁸⁶ и общите разходи, свързани със собствеността⁸⁷.

⁸⁵ Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65) и Директива 2014/23/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за възлагане на договори за концесия (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 1).

⁸⁶ Например мрежовите топологии, които позволяват пълен и ефективен необвързан достъп, следва да получат повече точки.

⁸⁷ Общите разходи, свързани със собствеността, се вземат предвид например за предприятия, когато искат да извършат инвестиции в капиталови проекти. Общите разходи, свързани със собствеността, включват първоначалната инвестиция, както и всички преки и косвени разходи в дългосрочен аспект. Докато първоначалната инвестиция лесно може да бъде отчетена, предприятията най-често опитват да анализират всички потенциални косвени разходи, които може значително да повлияят върху взимането на решение за инвестиране.

- (124) Държавите членки също така се приканват да вземат предвид критерии, отнасящи се до климатичните и екологични характеристики на мрежата. Тези критерии може да включват например климатичното и екологично въздействие на мрежата⁸⁸, или съответствие на мярката с националните разпоредби и тези на ЕС относно климата и околната среда. Държавите членки може да включат и задължения за избрания участник в търга да приложи облекчаващи мерки в случай че мрежата има неблагоприятно въздействие върху околната среда.
- (125) Когато помощта е възложена без процедура за конкурентен подбор на държавен орган за изграждане и управление на ширококолентова мрежа на ниво търговия на едро⁸⁹ пряко или посредством вътрешен субект (модел на пряка инвестиция), държавата членка трябва по подобен начин да обоснове избора си на мрежа и технологично решение⁹⁰.
- (126) Всяка концесия или друго възлагане от такъв държавен орган или вътрешен субект на трета страна за проектиране, изграждане или експлоатация на мрежата следва да се предоставя посредством открита, прозрачна и недискриминационна процедура за конкурентен подбор в съответствие с принципите на правилата за обществени поръчки и при спазване на принципа на технологична неутралност, без да се засягат приложимите правила за възлагане на обществени поръчки въз основа на икономически най-изгодната оферта.

5.2.4.2 Технологична неутралност

- (127) Принципът на технологична неутралност изисква при публичната намеса да не се предпочита или изключва конкретна технология както при подбора на получатели, така и в предоставянето на достъп на едро. Тъй като съществуват различни технологични решения, на търга не следва да се предпочита или изключва конкретна технология или мрежова платформа. Участниците в търга трябва да имат правото да предложат да предоставят необходимите услуги чрез използване или съчетаване на технологиите, които считат за най-подходящи. Това не засяга възможността държавите членки да определят желаната производителност, включително предварителната енергийна ефективност на мрежите *ex-ante*, и да дадат приоритетни точки на най-подходящото технологично решение или на съчетание от технологични решения въз основа на обективни, прозрачни и недискриминационни критерии в съответствие с

⁸⁸ Например относно потреблението на електроенергия или жизнения цикъл на инвестицията, като се вземе предвид критерият „ненанасяне на значителни вреди“ (DNSH), въведен от Регламента за таксономията (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции.

⁸⁹ На бенефициера на помощта може да бъде позволено да предоставя услуги на дребно като „краен търговец на дребно“, когато потребителите не може да получат услуга на дребно от пазара. Вж. Решение на Комисията C(2019) 8069 final от 15 ноември 2019 г., дело SA.54472 (2019/N) — Ирландия — Национален ширококолентов план (ОВ С 7, 10.1.2020 г., стр. 1).

⁹⁰ Вж. Решение на Комисията C(2018) 6613 final от 12 октомври 2018 г., дело SA.49614 (2018/N) — Литва — Разработване на инфраструктура за достъп от ново поколение — RAIN 3 (ОВ С 424, 23.11.2018 г., стр. 8); Решение на Комисията C(2016) 3931 final от 30 юни 2016 г., дело SA.41647 — Италия — Strategia Banda Ultralarga (ОВ С 258, 15.7.2016 г., стр. 4); Решение на Комисията C(2019) 6098 final от 20 август 2019 г., дело SA.52224 — Австрия — Ширококолентов проект в Каринтия (ОВ С 381, 8.11.2019 г., стр. 7).

раздел 5.2.4.1. При финансирана от държавата електронна съобщителна мрежа трябва да се позволява достъп при честни и недискриминационни условия на всички търсещи достъп, независимо от използваната технология.

5.2.4.3 Използване на съществуваща инфраструктура

- (128) Повторното използване на съществуваща инфраструктура е един от основните решаващи фактори за намаляване на общите разходи за изграждането на нова широколентова мрежа и за ограничаване на неблагоприятното ѝ въздействие върху околната среда⁹¹.
- (129) Държавите членки трябва да създадат национална база данни за наличието на съществуващи инфраструктури, които може да се използват повторно за разгръщане на широколентови мрежи, включително активи на търговската инфраструктура и такива, притежавани от държавни органи.
- (130) Държавите членки трябва да включат в документите от процедурата за конкурентен подбор цялата информация за наличната съществуваща инфраструктура, идентифицирана на базата на националната база данни, предоставена или актуализирана въз основа на картографирането и обществената консултация.
- (131) Държавите членки следва да насърчават операторите, участници в конкурентната процедура за подбор (участниците в търга) да използват всяка налична съществуваща инфраструктура, за да се избегне излишното и ненужно дублиране на ресурси и да се намали размерът на публичното финансиране. Това включва, наред с останалото: използване на собствената инфраструктура на операторите; използване на инфраструктурата на други оператори (включително регулирани продукти⁹²); използване на друга съществуваща инфраструктура за комунални услуги (включително например водопроводни и канализационни тръби и съответната електрическа инфраструктура); повторно използване на радио антенни мачти; публична инфраструктура и т.н.
- (132) Всеки оператор, който притежава или контролира инфраструктура (независимо дали тя действително се използва) в целевия район и който желае да участва в търга, трябва:
- а) да информира органа, възлагащ помощта, и НРО за тази инфраструктура по време на картографирането и обществената консултация;

⁹¹ Примери за мерки за намаляване на разходите за изграждане на мрежи и за ограничаване на въздействието им върху околната среда, изложени в Директивата относно мерките за намаляване на разходите (Директива 2014/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи, ОВ L 155, 23.5.2014 г., стр. 1).

⁹² Когато до съществуващата мрежа се осъществява достъп посредством продукт, който е наличен в резултат на регулаторни задължения, ограниченията, налагани от използването на този регулиран продукт за достъп, се вземат предвид при оценката на предложението в процеса на конкурентен подбор. Само участници, които не притежават или не контролират тази съществуваща регулирана мрежа, може да използват регулирани продукти за достъп в офертата си. Вж. Решение на Комисията C(2016) 3208 final от 26 май 2016 г., дело SA 40720 (2016/N) — Обединеното кралство — Доставка на широколентов интернет Обединеното кралство (ОВ C 323, 2.9.2016 г., стр. 2).

- б) да поеме ангажимент да направи инфраструктурата достъпна за използване от други оператори в офертите им; както и
 - в) да предостави подходяща информация относно използването на тази инфраструктура (включително условия за ползване, ценообразуване).
- (133) Информацията, посочена в съображение (132)с), трябва да бъде предоставена достатъчно рано, за да може ефективно да бъде взета предвид в офертите на други оператори, и да позволява предоставянето на разяснения или липсваща информация. Във всеки случай информацията трябва да бъде предоставена поне два месеца преди крайния срок за изпращане на офертата в процедурата за конкурентен подбор.
- (134) Държавите членки може да се консултират с НРО относно целесъобразността на условията и ценообразуването, предложени от операторите за използването на съществуващата инфраструктура, за да потвърдят, че условията не са прекомерно ограничаващи или съществува риск от затруднено използване на инфраструктурата.

5.2.4.4 Достъп на едро

- (135) Ефективният достъп на едро на трети страни до финансирана от държавата мрежа е незаменим компонент на всяка мярка за държавна помощ. По-специално достъпът на едро дава възможност на оператори, които са трети страни, да се конкурират с избрания участник в търга, като така се увеличава изборът и конкуренцията в районите, засегнати от мярката, като същевременно се избягва създаването на регионални монополи за услуги. Като се благоприятства конкуренцията за развитие на целевия район, се осигурява и развитието на пазара в този район в дългосрочен план. Това условие не зависи от предходен анализ на пазара по смисъла на глава III на Директива (ЕС) 2018/1972. Видът на задълженията за достъп на едро, наложени на финансирана от държавата мрежа, следва да бъде съобразен с набор от задължения за достъп, установени при секторното регулиране. Бенефициерите на помощта обаче следва да предоставят по-широка гама продукти за достъп на едро, отколкото наложените от НРО на операторите, разполагащи със значителна пазарна сила, тъй като бенефициерът на помощта използва не само собствените си ресурси, но и парите на данъкоплатците, за да изгради собствената си инфраструктура. Такъв достъп на едро следва да бъде предоставен възможно най-рано преди началото на предоставянето на подходящите услуги, а когато операторът на мрежата възнамерява да предоставя и услуги на дребно, това трябва да се случи поне шест месеца преди началото на такова предлагане.
- (136) Финансираната от държавата мрежа трябва да предлага ефективен достъп при честни и недискриминационни условия на всички оператори, които го заявят. Това може да предполага надграждане и увеличен капацитет на съществуващата инфраструктура, когато е необходимо, както и изграждането на достатъчна нова инфраструктура (напр. достатъчно големи канали, които да обхващат достатъчен

брой мрежи, които не може да са по-малко от три за различни мрежови топологии)⁹³.

5.2.4.4.1 Продукти за достъп на едро :

5.2.4.4.1.1 Фиксирани мрежи, разгърнати в бели и сиви райони:

(137) Финансираната от държавата мрежа трябва да осигурява достъп по схемата „bit-stream“, виртуален необвързан достъп (VULA⁹⁴), достъп до улични разпределителни кутии, стълбове/мачти/кули, канали и неизползвани оптични нишки⁹⁵.

5.2.4.4.1.2 Фиксирани мрежи, изградени в черни райони и предоставящи подобрена скорост на качване

(138) В черните свръхбързи райони и за мрежи, предоставящи подобрена скорост на качване (вж. раздел 5.2.3.1.4), финансираната от държавата мрежа трябва да предоставя ефективна и пълна физическа необвързаност в допълнение към предвиденото за белите и сивите райони.

5.2.4.4.1.3 Мобилни мрежи за достъп

(139) За намеси в подкрепа на мрежите за мобилен достъп финансираната от държавата мрежа трябва да предлага⁹⁶ най-широка гама от продукти за достъп на едро, включително, наред с другото, достъп „ bit-stream“, достъп до стълбове/мачти/кули и когато те станат налични — продуктите за достъп, необходими за използването на най-модерните функции⁹⁷ на мрежите 5G и мобилните мрежи от бъдещи поколения⁹⁸. Ефективният достъп може да включва

⁹³ В зависимост от вида на интервенцията това може да включва следното: канали с подходящ размер, достатъчно на брой неизползвани оптични нишки, типове стълбове/мачти/кули и модернизирането им, тип и размер на уличните разпределителни кутии, така че да предоставят ефективна необвързаност и т.н. Вж. Решение на Комисията C(2016) 3208 final от 26 май 2016 г., дело SA 40720 (2016/N) — Обединеното кралство — Доставка на ширококолов интернет Обединено кралство (ОВ С 323, 2.9.2016 г., стр. 2) и Решение на Комисията C(2019) 8069 final от 15 ноември 2019 г., дело SA.54472 (2019/N) — Ирландия — Национален ширококолов план (ОВ С 7, 10.1.2020 г., стр. 1).

⁹⁴ За да отговаря на условията за държавна помощ, всеки продукт VULA трябва да е получил предварителното одобрение на компетентния НРО.

⁹⁵ Операторите на фиксирани безжични мрежи трябва да предоставят достъп до физическата си инфраструктура. Това включва осигуряване на достъп до мачти/кули на оператори на недискриминационна база.

⁹⁶ Включително търсещите достъп до фиксирани безжични мрежи.

⁹⁷ Например роуминг, мрежа за достъп на няколко оператора (MORAN), основна мрежа за няколко оператора (MOCN), разделяне на мрежа.

⁹⁸ Когато предоставя помощта, държавата членка трябва да гарантира, че мачтите и кулите са с необходимите размери, за да се осигури такъв достъп.

достъп до компоненти на мрежата, които не са финансирани от държавата, но са необходими, за да търсещият достъп да предоставя своите услуги⁹⁹.

5.2.4.4.1.4 Мрежи за пренос на данни

- (140) При намеси в мрежи за пренос на данни финансираната от държавата мрежа трябва да осигури достъп „bit-stream“ и достъп до стълбове/мачти/кули и неизползвани оптични нишки.
- (141) Финансираната от държавата мрежа трябва да предлага ефективен достъп при честни и недискриминационни условия на всички оператори, които го заявят. В съответствие със съображение (136) това може да означава изграждането на достатъчна нова инфраструктура (например достатъчно големи канали, които да поемат изграждането на достатъчно неизползвани оптични нишки така, че да се обхванат прогнозираните нужди на всички оператори на пазара).

5.2.4.4.2 Условия за достъп на едро

- (142) Ефективният достъп на едро трябва да бъде предоставен поне за десет години за всички активни продукти, с изключение на VULA.
- (143) Достъп, базиран на VULA, трябва да се предоставя за период, равен на жизнения цикъл на пасивната инфраструктура, която VULA замества¹⁰⁰.
- (144) Достъпът до нова пасивна инфраструктура (като канали, стълбове, разпределителни кутии, неизползвани оптични нишки и т.н.) трябва да бъде предоставен за жизнения цикъл на въпросния елемент от мрежата¹⁰¹. Ако се предоставя държавна помощ за нова пасивна инфраструктура, то тя трябва да бъде достатъчно голяма, за да обхване поне три мрежи и различни мрежови топологии¹⁰². Това не засяга възможните подобни регулаторни задължения, които може да бъдат наложени от НРО, с цел да се насърчи ефективната конкуренция или мерките, приети по време на същия период или след изтичането на десетгодишен период.

⁹⁹ За ефективен достъп се приема, че търсещият достъп има възможност да предава сигнали от мачтата/кулата в мрежата за пренос на данни, към която е свързана мачтата/кулата.

¹⁰⁰ Тъй като VULA се счита за заместващ на физически необвързания достъп на нова пасивна инфраструктура, прилагат се същите правила както за нова пасивна инфраструктура.

¹⁰¹ Вж. Решение на Комисията C(2019) 8069 final от 15 ноември 2019 г., дело SA.54472 (2019/N) — Ирландия — Национален ширококолов план (ОВ С 7, 10.1.2020 г., стр. 1). Когато бенефициерът на помощта реши да актуализира или замени пасивната инфраструктура преди края на жизнения цикъл на подпомогнатата инфраструктура, той ще трябва да продължи да осигурява достъп до новата инфраструктура за целия жизнен цикъл на първоначалната инфраструктура.

¹⁰² Например когато се изграждат нови канали, те следва да обслужват поне 3 независими кабела, всеки от които да може да приеме поне няколко оператора. Когато съществуващата инфраструктура има ограничения на капацитета и не може да осигури достъп поне до три независими кабела на принципа „първ пристигнал, първ обслужен“, операторът на финансираната от държавата мрежа трябва да направи достъпен поне 50 % от съществуващия капацитет на търсещите достъп.

- (145) Държавите членки трябва да се консултират с НРО относно продуктите за достъп на едро, условията и ценообразуването, а НРО е препоръчително да предоставят насоки, както е изложено в раздел 5.2.3.5.
- (146) Едни и същи условия за достъп трябва да важат за цялата финансирана от държавата мрежа, включително за частите от нея, където са използвани съществуващи инфраструктури¹⁰³. Задълженията за достъпа се прилагат независимо от промените в собствеността, управлението или функционирането на финансираната от държавата мрежа.
- (147) Като използват ресурсите си, бенефициерът на помощта или търсещите достъп, които се свързват с финансирана от държавата мрежа, може да разширят мрежата до съседни райони. Под „съседни райони“ следва да се разбира райони извън целевия район. Търсещите достъп може да изпълняват такова разширяване на базата на условието за достъп на едро. Ако не са свързани с бенефициера на помощта, няма ограничение за частните им разширявания.
- (148) При извършването на обществена консултация за информация относно съществуваща или планирана мрежа в целевия район (вж. раздел 5.2.2.3), държавата членка трябва да посочи, че частните разширявания са позволени на по-късен етап, освен ако заинтересованите страни в съседен район се възпротивят на тези разширявания в рамките на процеса на обществената консултация.
- (149) Ако при картографирането и обществената консултация заинтересованите страни докажат, че планираното разширение влиза в съседен район, който вече се обслужва от поне две независими мрежи, предоставящи скорост, сравнима с тези на финансираната от държавата мрежа, или има поне една сравнима мрежа в съседния район, която е влязла в експлоатация по-малко от пет години преди финансираната от държавата мрежа, частно разширяване в този съседен район може да се извърши единствено две години след въвеждането в експлоатация на финансираната от държавата мрежа¹⁰⁴.
- (150) Като изключение от раздел 5.2.4.4.1, при определени обстоятелства държавите членки може да ограничат предоставянето на определени продукти за достъп, които биха могли непропорционално да увеличат разходите за инвестиции без да осигурят значителни преимущества по отношение на по-висока конкуренция в случаи на разумно търсене от страна на търсещите достъп. Такова изключение е възможно при следните условия:

¹⁰³ Например използването на достъп на едро от трети страни не може да се ограничава само до предоставянето на ширококоловови услуги на дребно.

¹⁰⁴ Тези правила важат и в случая на свързване с финансирани от държавата мрежи за пренос на данни или в случая на финансирана от държавата мобилна мрежа, която впоследствие се използва за фиксирана безжична мрежа в райони, които вече са обхванати от фиксирана мрежа.

- а) Въпросният район е с ниска гъстота на населението и има ограничени широколентови услуги или получателите на помощта са малки местни предприятия¹⁰⁵;
- б) Достъпът не може да бъде ограничен на базата на разумно търсене в гъсто населени райони, където може да се очаква да се развива конкуренция от инфраструктури; в такива райони финансираната от държавата мрежа следва да предлага всички видове продукти за достъп до мрежата.
- в) Държавите членки трябва да докажат непропорционално увеличение на цената за всеки засегнат продукт за достъп с подробни и обективни изчисления на разходите;
- г) Искането се смята за разумно, ако: i) търсещият достъп оператор предостави съгласуван бизнес план, който оправдава развитието на продукта във финансираната от държавата мрежа, и ii) в същата географска област не се предлага сравним продукт за достъп от друг оператор на същите цени като тези за по-гъсто населените райони¹⁰⁶;
- д) Ако заявка за достъп отговаря на условията, посочени в параграфи (150)а)–(150)д), допълнителните разходи за предоставянето на такъв достъп се поемат от бенефициера на помощта¹⁰⁷.

5.2.4.4.3 Ценообразуване на достъпа на едро

- (151) При определянето на цените на продукти за достъп на едро държавите членки трябва да гарантират, че цената за достъп на едра за всеки продукт за достъп се базира на един от следните референтни показатели и принципи:
- а) средните публикувани цени на едро, които преобладават в други сравними, по-конкурентни региони на държавата членка или Съюза; или
 - б) при липса на такива публикувани цени регулираните цени, които вече са определени или одобрени от НРО за съответните пазари и услуги; или

¹⁰⁵ Вж. например Решение на Комисията C(2011) 7285 final от 19 октомври 2011 г., дело № 330/2010 — Франция — Programme national „Très Haut Débit“ — Volet B (ОВ С 364, 14.12.2011 г., стр. 2) и Решение на Комисията C(2012) 8223 final от 20 ноември 2012 г., дело SA.33671 (2012/N) — Обединеното кралство — Национална широколентова схема за Обединеното кралство — Broadband Delivery UK (ОВ С 16, 19.1.2013 г., стр. 2).

¹⁰⁶ Комисията може да признае други условия като част от анализа на пропорционалността с оглед на особеностите на случая и на цялостното балансиране. Вж. например Решение на Комисията C(2011) 7285 final от 19 октомври 2011 г., дело № 330/2010 — Франция — Programme national „Très Haut Débit“ — Volet B (ОВ С 364, 14.12.2011 г., стр. 2) и Решение на Комисията C(2012) 8223 final от 20 ноември 2012 г., дело SA.33671 (2012/N) — Обединеното кралство — Национална широколентова схема за Обединеното кралство — Broadband Delivery UK (ОВ С 16, 19.1.2013 г., стр. 2). Ако условията са изпълнени, следва да бъде предоставен достъп в рамките на срок, който е обичаен за конкретния пазар. В случай на конфликт органът, предоставящ помощта, следва да потърси мнението на НРО или на друг компетентен национален орган.

¹⁰⁷ Не може да се предоставя допълнителна помощ за покриването на тези разходи за достъп.

- в) при отсъствието на такива публикувани или регулирани цени, разходна ориентираност или методологията, възложена в съответствие с регулаторната рамка на сектора.
- (152) Без да се засягат на компетенциите на НРО според регулаторната рамка, следва да бъдат проведени консултации с НРО относно продуктите за достъп на едро, условията за достъп на едно, включително цени и свързани спорове, както е изложено в раздел 5.2.3.5.
- (153) Държавите членки трябва да посочат продуктите за достъп на едро, условията и цените в тръжната документация, както и да публикуват тази информация на изчерпателен уебсайт за държавната помощ на национално или регионално равнище. Широката общественост следва да има достъп до уебсайта без никакви ограничения, включително без предварителна регистрация на потребител.
- 5.2.4.5 Възстановяване на предоставени средства
- (154) Често размерът на помощта за мерки в подкрепа на изграждането на фиксирана и мобилна мрежа се определя на база *ex ante*, за да се покрие недостигът на финансиране за жизнения цикъл на проекта.
- (155) В такива случаи, тъй като бъдещите развития в приходите и разходите като цяло са свързани с определена степен на несигурност, държавите членки следва тясно да наблюдават изпълнението на ширококоловия проект през целия му период и да предвидят механизъм за възстановяване на предоставени средства, който да позволи правилното усвояване на информация, която бенефициерът на помощта не е взел предвид в първоначалния бизнес план, когато е кандидатствал за държавна помощ. Факторите, които може да окажат въздействие върху рентабилността на проекта и които може да е трудно или дори невъзможно да бъдат установени *ex-ante* с подходяща точност, са например: i) действителните разходи за изграждането на мрежата; ii) действителните приходи от основните услуги; iii) действителното усвояване; и iv) действителните приходи от неосновните услуги¹⁰⁸.
- (156) Държавите членки трябва да приложат механизъм за възстановяване на предоставени средства поне за продължителността на проекта, ако размерът на помощта за проекта е над 5 милиона евро, и да изложат тези правила ясно и прозрачно предварително, *ex-ante*, (включително в документацията за процедурата за конкурентен подбор).
- (157) Възстановяването на предоставените средства не е необходимо, когато проектът е изпълнен посредством модел на преки инвестиции (вж. приложение III), в който мрежа, публична собственост, само за търговия на едро е изградена и се

¹⁰⁸ Например механизмът за възстановяване на предоставени средства може да подпомогне възстановяването на печалби, които са по-високи от обичайно очакваните, напр. поради: i) по-високо от прогнозираното усвояване на ширококолови продукти, което води до допълнителни печалби и по-малък недостиг на инвестиции; и ii) по-големи от прогнозираните приходи от неширококолови продукти в резултат на допълнителни печалби и по-малък недостиг на инвестиции (напр. приходи от нови продукти за достъп на едро). Вж. Решение на Комисията C(2016) 3208 final от 26 май 2016 г., дело SA 40720 (2016/N) — Обединеното кралство — Доставка на ширококолов интернет Обединеното кралство (ОВ С 323, 2.9.2016 г., стр. 2).

експлоатира от държавен орган с единствената цел предоставяне на честен и недискриминационен достъп на всички оператори¹⁰⁹.

- (158) Тъй като различни фактори може да имат благоприятно или неблагоприятно въздействие върху бизнес плана на бенефициера на помощта, механизмът за възстановяване на предоставени средства следва да бъде разработен така, че да вземе предвид и да балансира две цели: i) да даде възможност на държавата членка да възстанови суми, надхвърлящи разумната печалба¹¹⁰; ii) да не застрашава стимулите за операторите да участват в търг¹¹¹ и да се стреми към ефективност на разходите (повишаване на ефективността) при разгръщането на мрежата. За да постигнат подходящ баланс на двете цели, държавите членки следва да въведат стимулиращи критерии, свързани с повишаването на продуктовата ефективност¹¹².
- (159) Размерът на стимулите трябва да бъде зададен на не повече от 30 % от разумната печалба. Държавите членки не следва да възстановяват допълнителни печалби отвъд този праг (тоест, разумната печалба, увеличена с размера на стимулите¹¹³). Всяка печалба над прага от 30 % трябва да бъде споделена между бенефициера на помощта и държавата членка въз основа на интензитета на помощта, произтичащ от процедурата за конкурентен подбор¹¹⁴.
- (160) При механизмите за възстановяване на предоставени средства трябва също да се вземат предвид печалбите от други трансакции, свързани с финансираната от държавата мрежа. Например когато се учредява предприятие конкретно за

¹⁰⁹ Механизмът за възстановяване на предоставени средства може да е подходящ и при определени модели на публична собственост, където механизъм за възстановяване може да се основава на последващо сравнение на нетната настояща стойност на действителните връщания на бенефициера от сметките на проекта в края на Договора спрямо прогнозираните връщания от модела на проекта, включен в Договора. Вж. например Решение на Комисията C(2016) 3208 final от 26 май 2016 г., дело SA 40720 (2016/N) — Обединеното кралство — Доставка на ширококолов интернет Обединеното кралство (ОВ С 323, 2.9.2016 г., стр. 2).

¹¹⁰ Разумна печалба следва да се възприема като процента на възвръщаемост на инвестициите, който е необходим на едно обичайно предприятие, като се вземе предвид равнището на риск, присъщо на ширококоловия сектор, както и вида на предоставяните услуги. Необходимият процент на възвръщаемост на инвестициите обикновено се определя от средната претеглена цена на капитала (ПСЦК).

¹¹¹ Участието в търга зависи от очакваните печалби и загуби. Загуби може да се получат ако например операторът е бил твърде оптимистичен по отношение на очакваните бъдещи приходи, произтичащи от предоставянето на ширококолови услуги, или при възникването на неочаквани разходи. Тъй като органът, възлагащ помощта, не възстановява средства за неочаквани загуби, един стегнат механизъм за възстановяване на предоставени средства спрямо бъдещи печалби може да увеличи цялостния риск за инвеститора и да демотивира участието му в търга.

¹¹² Увеличената ефективност не е за сметка на качеството на предоставената услуга.

¹¹³ Ако разумната печалба е 10 %, размерът на стимула би бил 3 %. Държавите членки не следва да възстановяват печалба под 13 %.

¹¹⁴ Ако например действителната печалба е 20 %, а разумната печалба е 10 %, размерът на стимула е 3 %. Интензитетът на помощта е 70 %. Държавите членки не следва да възстановяват печалба под 13 %. От 13 % до 20 % печалбата ще бъде споделена на 70 % с държавата членка и на 30 % с инвеститора в ширококоловата мрежа.

изграждането и/или експлоатацията на финансираната от държавата мрежа, ако съществуващ акционер в това предприятие продаде всичките си дялове в предприятието или част от тях в рамките на седем години от завършването на мрежата или в рамките на десет години от възлагането на поръчката по търга, държавата членка трябва да възстанови всички средства, с които приходите от продажбата надхвърлят цената, при която текущият акционер би могъл да постигне разумна печалба¹¹⁵.

- (161) При всички случаи възстановените стойности трябва да бъдат върнати на държавата членка. Държавите членки може да решат да инвестират повторно възстановените суми в разширението на мрежата при същите условия като тези за първоначалната мярка за държавна помощ (например за финансиране на нови проекти при одобрена схема за държавна помощ).

5.2.4.6 Разделяне на счетоводство

- (162) С цел да се гарантира, че помощта ще остане пропорционална и няма да доведе до свръхкомпенсация или кръстосано субсидиране на неподпомогнати дейности, бенефициерът на помощта трябва да осигури разделяне на счетоводството между средствата, използвани за строителството и експлоатацията на мрежата, и други средства, с които разполага.

5.2.4.7 Прозрачност на помощта

- (163) Държавите членки трябва да спазват изискванията, изложени в раздел 7.

5.2.5 Неблагоприятни последиствия върху конкуренцията и търговията

- (164) Помощта за изграждане на фиксирани и мобилни мрежи може да има отрицателен ефект, като изкривяване на пазара и въздействие върху търговията между държави членки.
- (165) Комисията оценява значимостта на нарушаването на конкуренцията и въздействието върху търговията по отношение на ефектите върху конкурентите. Ако конкурентите смятат, че рентабилността на техните предварителни инвестиции намалява поради помощта, те може да решат да намалят собствените си бъдещи инвестиции или да се изтеглят от пазара, или да навлязат на нов пазар или географски регион¹¹⁶. Публичната подкрепа може също да поощри местните доставчици на услуги да се обърнат към услугите, предлагани от финансираната от държавата мрежа, вместо към други пазарни решения. Освен това, когато бенефициерът на помощта има вероятност да бъде предприятие, което вече разполага с господстващо положение на пазара или може да придобие такова в резултат от публични инвестиции, мярката за помощ може да отслаби конкурентния натиск, който упражняват конкурентите. Дори когато

¹¹⁵ Ако се приеме, че даден акционер притежава 20 % от дела на субсидираното предприятие, чиято разумна печалба е изчислена (на базата на бележка под линия 114) на 10 %. Нетната настояща стойност (ННС) на предприятието, където X включва 10 % дисконтов процент. Ако заинтересованата страна продаде дела си на Y, държавата членка ще възстанови от заинтересованата страна $Y - 20 \% * X$.

¹¹⁶ Тези ефекти могат да бъдат наречени „изместване от пазара“.

изкривяванията на пазара може да се считат за ограничени на отделно равнище, на кумулативна база схемите за помощ все пак може да доведат до високи нива на изкривяване.

5.2.6 Съпоставяне на положителните ефекти от помощта с неблагоприятните последиствия за конкуренцията и търговията

- (166) Комисията ще балансира благоприятните ефекти от планираната мярка за помощ върху подпомаганите стопански дейности с установените неблагоприятни последиствия върху конкуренцията и условията за търговия. За да бъде помощта съвместима с вътрешния пазар, благоприятните ефекти на мярката за помощ трябва да надхвърлят неблагоприятните последиствия.
- (167) На първо място Комисията оценява благоприятните ефекти на мярката за помощ върху подпомаганите стопански дейности, включително приноса ѝ към целите на цифровата политика. Държавата членка трябва да докаже въз основа на съпоставителен анализ, че мярката има благоприятни ефекти в сравнение с това, което би могло да се постигне без помощта. Както е посочено в раздел 5.2.1, благоприятните ефекти може да включват постигането на желаните цели, като например разгръщането на нова мрежа, която осигурява допълнителен капацитет и скорост на пазара, както и по-ниски цени и по-добър избор за потребителите, по-високо качество и иновации. Това би довело и до по-голям достъп на крайните потребители до онлайн ресурси и би могло да насърчи нарастването на търсенето, като осигури по-добра защита на потребителите в тази област. Това ще допринесе за изграждането на цифров единен пазар и ще създаде ползи за икономиката на Съюза като цяло.
- (168) Освен това Комисията може да вземе предвид, когато е уместно, и дали помощта има благоприятни последиствия например за подобряването на енергийната ефективност на мрежовите операции. Когато подобни други положителни ефекти отразяват тези, заложи в политиките на Съюза, като Европейския зелен пакт, тогава може да се счита, че помощта, която е в съответствие с тези политики на Съюза, има също такива по-широки положителни ефекти.
- (169) На второ място, Комисията оценява дали неблагоприятните последиствия са ограничени до необходимия минимум. Държавата членка трябва да докаже, че неблагоприятните последиствия са ограничени до необходимия минимум. Те следва да вземат предвид необходимостта, целесъобразността и пропорционалността на мярката за помощ (раздели 5.2.2. до 5.2.4) и например размера на проектите, отделните и кумулативните стойности на помощта, очакваните бенефициери (например дали бенефициерът притежава значителна пазарна сила), както и характеристиките на целевите райони (например броя на наличните производителни мрежи или на достоверно планираните такива в даден район). За да е възможно Комисията да оцени евентуалните неблагоприятни последиствия, държавите членки се призовават да представят оценка на въздействието, ако разполагат с такава, както и *последващи* оценки, извършени за подобни предходни схеми.
- (170) Комисията ще счита дадена мярка за помощ за съвместима с вътрешния пазар само ако благоприятните ефекти надвишават неблагоприятните последиствия върху конкуренцията и търговията. В случаите, когато предложената мярка за

помощ не е предназначена за преодоляването на добре установена пазарна неефективност по подходящ и пропорционален начин, неблагоприятните нарушаващи конкуренцията последствия ще надделеят над благоприятните ефекти. При това положение Комисията вероятно ще направи извод, че предложената мярка за помощ е несъвместима.

6 ОЦЕНКА НА СЪВМЕСТИМОСТТА НА МЕРКИТЕ ЗА УСВОЯВАНЕ

- (171) Когато наличието на електронна съобщителна мрежа е задължително условие за възможността за абонамент към интернет услуги, това би могло в някои случаи да не е достатъчно, за да се посрещнат нуждите на крайните потребители, засегнати в параграфи (52) и (63), както и да се осъществят предимствата за обществото като цяло.
- (172) Това може да произтича от сравнително слабата склонност на крайните потребители да се абонират за интернет услуги. Такава ниска степен на склонност може да се дължи на различни причини, включително икономическото въздействие на цената на абонамента за електронни съобщителни услуги за крайните потребители като цяло или за определени категории крайни потребители, намиращи се по-конкретно в деликатни ситуации, както и на неправилното разбиране за предимствата от абонирането за широколентови услуги.
- (173) Мерките за усвояване, като ваучери, могат да бъдат полезни за отстраняването на конкретна неефективност на пазара по отношение на използването на налични електронни съобщителни услуги. Широкият достъп до свързаност на приемливи цени генерира положителни външни ефекти поради способността си да ускорява растежа и иновациите във всички сектори на икономиката. Когато не може да бъде осигурен достъп на приемливи цени до подходящи електронни съобщителни услуги поради например високи цени на дребно, държавната помощ може да помогне да се коригира такава неефективност на пазара. В такива случаи предоставянето на държавна помощ може да доведе до положително въздействие и цялостната ефективност да се подобри.
- (174) Схемите за ваучери имат за цел да увеличат усвояването (абонаментите) или при някои обстоятелства да стимулират крайните потребители да поддържат абонамент за фиксирани или мобилни услуги.
- (175) Те са предназначени да намалят разходите за крайните потребители (например разходите за инсталиране и такса абонамент за определен период от време). Могат да се използват за абонамент за нови фиксирани или мобилни услуги или за актуализиране на текущи абонаменти.
- (176) Ваучерите не бива да се възприемат като помощ по отношение на крайните потребители, включително потребители физически лица, ако последните не извършват стопанска дейност, попадаща в обхвата на член 107, параграф 1 от Договора. Ваучерите може да се възприемат като помощ по отношение на крайните потребители, ако последните извършват стопанска дейност, попадаща в обхвата на член 107, параграф 1 от Договора. В повечето случаи обаче помощта може да е минимална *de minimis*, предвид ограничената стойност на ваучерите.

- (177) Съществуващата съдебна практика на Съда на Европейския съюз потвърждава, че когато се предоставя предимство на крайните потребители, например на потребители физически лица, които не извършват стопанска дейност, това може да се приеме и за предимство, предоставено на определени други предприятия, и може да представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора¹¹⁷. Такива други предприятия може да са оператори на електронни съобщения или други предприятия, които събират ваучерите.
- (178) Ваучерите може да предоставят предимство на оператори на електронни съобщения, които предлагат услуги на крайните потребители (а в някои случаи може да предоставят предимство на операторите на мрежи), които ще могат да предлагат услуги по съществуващи електронни съобщителни мрежи на по-голям брой крайни потребители, което ще укрепи пазарното им положение¹¹⁸. Доставчиците на електронни съобщителни услуги и операторите са предприятия и подлежат на контрол по отношение на държавната помощ, ако предимството, което получават, надхвърля *минималните* равнища.

6.1 Социални ваучери

- (179) Социалните ваучери имат за цел да подкрепят определени потребители физически лица, за да се снабдят с фиксирани или мобилни устройства, или да поддържат такива. Те може да се считат за съвместими с вътрешния пазар по силата на член 107, параграф 2, точка а) от Договора като „*помощи със социален характер, предоставени на отделни потребители, при условие че такава помощ се предоставя без дискриминация по отношение на произхода на засегнатите стоки*“¹¹⁹.
- (180) За да са съвместими с член 107, параграф 2, буква а) от Договора, тези ваучери трябва да имат социален характер и да са резервирани за конкретна категория потребители физически лица (предприятията не отговарят на условията), чиито финансови обстоятелства обосновават изплащането на помощ поради социални причини (например семейства с ниски доходи, студенти, ученици и т.н.), например за да им се осигури възможност да сключат или поддържат абонамент за фиксирани или мобилни услуги, за да могат да се възползват от дистанционно обучение, работа от разстояние и т.н.
- (181) В зависимост от националните правила може да се предвидят различни средства за прилагане. Например схемата за ваучери може да предвиди изплащане

¹¹⁷ Решение на Общия съд от 4 март 2009 г. по дело *Италия/Комисия*, Т-424/05, ECLI:EU:T:2007:367, точка 108; Решение на Съда от 28 юли 2011 г., *Mediaset/Комисия*, С-403/10 Р, ECLI:EU:C:2011:533, параграф 81.

¹¹⁸ Без да се засяга оценката според правилата за държавна помощ на мерките, предприети на национално равнище при изпълнението на задълженията за универсална услуга, включени в регулаторната рамка на Съюза за електронни съобщения (Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения (преработена), ОВ L 321, 17.12.2018 г., стр. 36).

¹¹⁹ Вж. Решение на Комисията C(2020) 8441 final от 4 декември 2020 г., дело SA.57357 (2020/N) — Гърция — Схема за ваучери за широколентови услуги за студенти (ОВ С 41, 5.2.2021 г., стр. 4).

директно на крайните потребители или директно на доставчика на услугите, избран от крайните потребители.

- (182) Допустимите разходи може да бъдат месечната такса, стандартните¹²⁰ разходи за настройка и необходимото за крайните потребители оборудване на терминал (модем/рутер) за достъп до интернет.
- (183) Ваучерите трябва да се използват единствено за абонамент за нови фиксирани или мобилни услуги или за поддръжка на вече съществуващи. Ваучерите не трябва да се предоставят за преминаване от един оператор на друг при предоставяне на същото качество на услугата, за да се ограничат рисковете от опортюнистично поведение, което не съответства на социалните цели на ваучерите. Ваучерите не трябва да се използват за надграждане на съществуващи фиксирани или мобилни абонаменти, освен ако не може ясно да бъде доказано, че ефективността на текущите абонаменти не може да задоволи минималните разумни нужди на крайните потребители.
- (184) Изискването за избягване на дискриминация, свързано с произхода на продуктите, се изпълнява чрез спазване на принципа за технологична неутралност. Крайните потребители трябва да имат възможност да използват ваучера, за да се снабдят с допустими фиксирани или мобилни услуги от всеки доставчик, който е в състояние да ги предостави, независимо от технологията, използвана за целта. Мярката трябва да осигурява равно третиране на всички възможни доставчици на услуги и да предлага на крайните потребители възможно най-голям избор от доставчици. За тази цел държавите членки трябва да създадат онлайн регистър на всички допустими доставчици на услуги или да приложат еквивалентен алтернативен метод, за да осигурят откритост, прозрачност и недискриминационен характер на мярката. Крайните потребители трябва да имат възможност да се консултират с онлайн регистъра, за да се информират за всички оператори, които могат да предоставят допустимите услуги. Всички доставчици, които са в състояние да предоставят допустимите фиксирани или мобилни услуги, трябва да бъдат включени в онлайн регистъра въз основа на обективни и прозрачни критерии (например възможност да отговорят на минималните изисквания за предоставяне на допустимите фиксирани или мобилни услуги). Онлайн регистърът може да предоставя и допълнителна информация в помощ на крайните потребители, като тип на услугите, предоставяни от различните оператори.
- (185) Схемите за социални ваучери трябва да бъдат ограничени по време до разумен срок, не по-дълъг от три години.
- (186) Държавите членки може да приложат допълнителни защитни мерки, за да се избегнат нежеланото нарушаване на конкуренцията и потенциалните злоупотреби с ваучерите от страна на крайните потребители или на оператори на електронни съобщителни мрежи. Може да са необходими допълнителни предпазни мерки, за да се гарантира, че ваучерите няма да се използват за

¹²⁰ Стандартни разходи са тези, които са приложими за всички крайни потребители, независимо от конкретната им ситуация.

снабдяване с услуги за фиксиран или мобилен интернет там, където друг член на същото домакинство вече има абонамент за подходяща услуга.

- (187) Освен това държавите членки трябва да спазват изискванията, заложи в раздел 7, за прозрачност, докладване и мониторинг.

6.2 Ваучери за свързаност

- (188) Ваучерите за свързаност може да са разработени за по-широки категории крайни потребители (например ваучери за всички граждани или определени предприятия, като МСП), за да се поощрява използването на фиксирани или мобилни услуги, с което се допринася за развитието на стопанска дейност. Такива мерки може да бъдат обявени за съвместими с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС.

- (189) Комисията ще счита такива мерки за съвместими, ако допринасят за развитието на стопанска дейност (първо условие), без ненужно да се засягат условията за търговия до степен, която противоречи на общия интерес (второ условие).

6.2.1 Първо условие:

- (190) Комисията счита, че схемите за ваучери, които ефективно улесняват използването на фиксирани или мобилни мрежи, могат да улеснят разработването на редица стопански дейности, като увеличат свързаността и достъпа до интернет услуги.
- (191) За да осигурява стимулиращ ефект, ваучерът трябва да покрива до 50 % от допустимите разходи. Допустимите разходи може да бъдат месечната такса, стандартните разходи за настройка и необходимото за крайните потребители оборудване на терминал (модем/рутер) за достъп до интернет. Разходите за вътрешно окабеляване и ограничено изграждане в частна собственост на крайния потребител или в публична собственост в близост до частна собственост на краен потребител също може да отговарят на условията, доколкото са необходими и подпомагат предоставянето на услугата.
- (192) В зависимост от националните правила може да се осигурят различни средства за изпълнение. Например със схемата за ваучери може да се предостави изплащане директно на крайните потребители или директно на доставчика на услугите, избран от крайните потребители.
- (193) Ако мярката за държавна помощ, свързаните с нея условия (включително методът за нейното финансиране, когато този метод представлява неразделна част от мярката) или дейността, която финансира, водят до нарушение на съответните разпоредби или общи принципи на правото на Съюза, помощта не може да бъде обявена за съвместима с вътрешния пазар¹²¹.

¹²¹ Решение на Съда от 22 септември 2020 г., *Австрия/Комисия*, С-594/18 Р, ЕУ:С:2020:742, параграф 44.

6.2.2 Второ условие

- (194) Държавната помощ следва да бъде насочена към ситуации, в които помощта може да доведе до съществено подобрене, което пазарът не може да постигне сам — тоест, при наличието на неефективност на пазара по отношение на използването на фиксирани или мобилни услуги. Например ако държавната помощ за използването на фиксирани и мобилни електронни съобщителни услуги не е насочена към неефективност на пазара по отношение на степента на усвояване (например ако се злоупотребява с ваучери и се използват в подкрепа на изграждане, вместо на поощряване на търсенето) или не се зачита технологичната неутралност, помощ под формата на ваучери не би била подходящ инструмент на политиката и мярката би могла да промени условията за инвестиции и да доведе до нарушения, които да са пагубни за доброто функциониране на засегнатите пазари. В такива случаи помощ под формата на ваучери би довела до нежелан ефект върху условията за търговия до степен, която противоречи на общия интерес; мярката за помощ за ваучери за свързаност не може да се счита за съвместима с вътрешния пазар.
- (195) Ваучерите може да са необходими, за да подкрепят абонирането за нова услуга или актуализирането на вече съществуваща. Ваучери може да се използват за актуализиране на съществуващ фиксиран или мобилен абонамент само дотолкова, доколкото не се нарушава ненужно конкуренцията на равнище търговия на едро и дребно.
- (196) Комисията счита, че ваучерите, които са технологично неутрални, са и пропорционални, тъй като дават възможност на крайните потребители да се снабдят с услуги, които предлагат най-доброто съотношение между качество и цена, от всеки доставчик, който е в състояние да ги предостави, независимо от използваната технология за предоставянето им. Освен това такива мерки може да ограничат неблагоприятните последици за конкуренцията в резултат на помощта, ако осигурят равно третиране на всички възможни доставчици на услуги и предлагат на крайните потребители възможно най-широк избор на доставчици. За тази цел държавите членки трябва да създадат онлайн регистър на всички допустими доставчици на услуги или да приложат еквивалентен алтернативен метод, за да осигурят откритост, прозрачност и недискриминационен характер на мярката. Крайните потребители трябва да имат възможност да се консултират с такава информация за всички оператори, които могат да предоставят допустимите услуги. Всички доставчици, които са в състояние да предоставят допустимите услуги, трябва да имат възможност да заявяват включване в онлайн регистъра или да използват алтернативен метод, избран от държавата членка въз основа на обективни критерии (например възможност да отговарят на минималните изисквания за предоставяне на допустимите фиксирани или мобилни услуги). Онлайн регистърът (или избраният алтернативен метод) може да предоставя и допълнителна информация в помощ на крайните потребители, като тип на услугите, предоставяни от различните оператори.

- (197) Ваучерите за свързаност трябва да са налични за крайните потребители само в райони със само една съществуваща мрежа¹²², която може да предоставя допустимите услуги и която трябва да бъде верифицирана посредством картографиране и обществена консултация. Картографирането и обществената консултация трябва да обхващат продължителността на схемата с ваучери и да се осъществят в съответствие с раздели 5.2.2.4.1 и 5.2.2.4.2. В обществената консултацията трябва да се поканят заинтересовани страни, които да коментират основните характеристики на мярката, а не само наличието на мрежи в целевите райони.
- (198) Държавите членки трябва да ограничат рисковете за евентуално нежелано нарушаване на конкуренцията в резултат на схемите за ваучери. За да бъде съвместима помощта, държавите членки трябва да извършат оценка на пазара, за да установят допустимите присъстващи доставчици на услуги в района и да съберат информация за изчисление на пазарния им дял. С оценката на пазара трябва да се установи дали схемата за ваучери може да предостави непропорционално предимство на някои доставчици в ущърб на други, като евентуално засили (местното) господстващо положение. С оценката на пазара трябва също така да се установи действителната нужда от прилагането на схема за ваучери, като се сравнява ситуацията в района или районите на намеса със ситуацията в други райони в държавата членка или Съюза. Тенденциите във използването на фиксирани или мобилни услуги от страна на крайните потребители също може да бъдат оценени, за да се направят изводи за възможността за прилагане на схемата за ваучери.
- (199) За да бъде включен в схемата за ваучери там, където операторът е вертикално интегриран и пазарният му дял на дребно е над 25 %, този доставчик трябва да предлага на съответния пазар за достъп на едро на всички доставчици на електронни съобщителни услуги поне един продукт за достъп на едро, който е в състояние да гарантира, че търсещият достъп ще може надеждно да предоставя допустимите услуги при открити, прозрачни и недискриминационни условия. Цената за достъп на едро трябва да бъде определена в съответствие с посоченото в раздел 5.2.4.4.3.
- (200) Ще се счита, че схемите за ваучери за свързаност имат ограничени неблагоприятни последствия за конкуренцията, ако са ограничени по време до разумен срок, не по-дълъг от две години.
- (201) Освен това държавите членки трябва да спазват изискванията, заложи в раздел 7, за прозрачност, докладване и мониторинг.

¹²² В мярката за помощ за мрежата може да бъде включена мярка за ваучер за увеличаване на усвояването на бъдещата мрежа.

7 ПРОЗРАЧНОСТ, ДОКЛАДВАНЕ, МОНИТОРИНГ

7.1 Прозрачност

- (202) Държавите членки трябва да публикуват следната информация в базата данни за прозрачност на държавните помощи на Комисията (transparency award module¹²³) или на подробен уебсайт за държавна помощ на национално и регионално равнище:
- а) пълният текст на решението за одобрение на схемата за помощ или на индивидуалната помощ и разпоредбите за прилагането му и връзка към него;
 - б) информация за всяко възлагане на индивидуална помощ, надхвърляща 100 000 евро, в съответствие с приложение IV.
- (203) Информацията в параграф (202)б) трябва да бъде публикувана в срок от шест месеца от датата на отпускане на помощта или — за помощ под формата на данъчни предимства — в срок от една година от датата, на която се изисква данъчната декларация¹²⁴.
- (204) Държавите членки трябва да организират своите подробни уебсайтове за държавна помощ, както е посочено в параграф (202), така че достъпът до тази информация да е лесен. За помощ, която е неправомерна, но впоследствие е счетена за съвместима, държавите членки трябва да публикуват тази информация в срок от шест месеца от датата на решението на Комисията, с което помощта се обявява за съвместима.
- (205) За да е възможно прилагането на правилата за държавна помощ съгласно Договора, информацията трябва да бъде налична в продължение най-малко на 10 години от датата, на която е предоставена помощта. Информацията се публикува в незащитен формат във вид на електронна таблица, който позволява данните да бъдат ефективно търсени, извлечени, сваляни и лесно публикувани в интернет, например във формат CSV или XML. Широката общественост трябва да има достъп до уебсайта без никакви ограничения, включително без предварителна регистрация на потребител.
- (206) Комисията ще публикува на своя уебсайт връзката към националния или регионалния уебсайт за държавна помощ, посочен в параграф (202).

¹²³ Функцията за публично търсене в базата данни за прозрачност на държавните помощи е достъпна на следния уебсайт: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=bg>.

¹²⁴ Ако няма формално изискване за годишна декларация, за дата на предоставяне на помощта за целите на въвеждането ще се счита 31 декември от годината, за която е предоставена помощта.

7.2 Докладване

- (207) По силата на Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета¹²⁵ и Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията¹²⁶, държавите членки трябва да изпращат годишни отчети до Комисията относно всяка одобрена мярка за помощ според настоящите насоки.
- (208) В допълнение към годишните отчети, посочени в параграф (207), всеки две години държавите членки трябва да изпращат доклад до Комисията, съдържащ основна информация за мерките за помощ, одобрени според настоящите насоки, в съответствие с приложение V. Когато приема решение според настоящите насоки, Комисията може да изиска допълнителни доклади във връзка с мярката за помощ.

7.3 Мониторинг

- (209) Държавите членки трябва да водят подробна документация за всички мерки за помощ. Тази документация трябва да съдържа пълната информация, нужна за установяване на изпълнението на всички условия за съвместимост, изложени в настоящите насоки. Държавите членки трябва да поддържат тази документация в продължение на 10 години от датата на възлагането на помощта и да я предоставят на Комисията при поискване.

8 ПЛАН ЗА ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА

- (210) С цел да се гарантира допълнително, че нарушаването на конкуренцията и търговията е ограничено, Комисията може да изиска някои схеми да подлежат на ограничение във времето (обикновено четири години или по-малко) и на последваща оценка, за да се провери i) дали предположенията и условията, довели до решението за съвместимостта, са били изпълнени; ii) ефективността на мярката за помощ с оглед на предварително определените ѝ цели; iii) въздействието на мярката за помощ върху пазарите и конкуренцията, както и че не възниква неправомерно нарушаване през продължителността на схемата за помощ, което да противоречи на интересите на Съюза¹²⁷.
- (211) Последваща оценка може да се изисква само за схеми за помощ с големи бюджети на помощта, схеми с нови характеристики или когато се предвиждат значителни пазарни, технологични или регулаторни промени. При всички положения оценка ще се изисква за схеми с бюджет за държавна помощ или за които са били отчетени разходи над 150 милиона евро за дадена година или

¹²⁵ Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 г. за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 248, 24.9.2015 г., стр. 9).

¹²⁶ Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 г. за прилагането от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета относно определянето на подробни правила за прилагането на член 93 от Договора за създаване на Европейската общност (ОВ L 140, 30.4.2004 г., стр. 1).

¹²⁷ Вж. например Решение на Комисията C(2012) 8223 final от 20 ноември 2012 г., дело SA.33671 (2012/N) — Обединеното кралство — Национална широколентова схема за Обединеното кралство — Broadband Delivery UK (ОВ C 16, 19.1.2013 г., стр. 2).

750 милиона евро за цялата им продължителност, т.е. общата продължителност на схемата и всяка предходна схема, обхващаща подобна цел и географски регион, считано от публикуването на насоките. Предвид целите на оценката и за да се избегне непропорционална тежест за държавите членки, последващи оценки се изискват само за схеми за помощ, чиято обща продължителност надвишава три години, считано от публикуването на насоките.

- (212) Изискването за последваща оценка може да бъде отменено за схеми за помощ, които са пряк приемник на схема, обхващаща сходна цел и сходна географска област, която схема е била предмет на оценка и за която е представен окончателен доклад за оценка в съответствие с плана за оценка, одобрен от Комисията, както и за която не са констатирани отрицателни заключения. Когато окончателният доклад за оценка на дадена схема не е в съответствие с одобрения план за оценка, схемата трябва незабавно да бъде прекратена при поискване от Комисията.
- (213) Оценката следва да има за цел да провери дали са се осъществили предположенията и условията, върху които се основава съвместимостта на схемата, по-специално по отношение на необходимостта от мярката за помощ и ефективността ѝ с оглед на нейните общи и конкретни цели. Тя следва да оценява и въздействието на схемата върху конкуренцията и търговията.
- (214) За схеми за помощ, които са предмет на изискването за оценка, посочено в параграф (211), държавите членки трябва да изготвят проект на план за оценка, който ще представлява неразделна част от оценката на Комисията за схемата, както следва:
- а) заедно със схемата за помощ, ако бюджетът на държавната помощ по схемата надхвърля 150 милиона евро за дадена година, или 750 милиона евро за общата продължителност на схемата;
 - б) в рамките на 30 работни дни след всяка значителна промяна, с която бюджетът на схемата се увеличава до стойност над 150 милиона евро за всяка година, или 750 милиона евро за цялата продължителност на схемата;
 - в) в рамките на 30 работни дни след отчитане в официалните сметки на разходи, които надвишават 150 милиона евро за всяка година.
- (215) Проектът на плана за оценка трябва да съответства на общите методологични принципи, предоставени от Комисията¹²⁸. Държавите членки трябва да публикуват одобрения от Комисията план за оценка.
- (216) Последващата оценка трябва да бъде извършена въз основа на плана за оценка от експерт, независим от органа, предоставящ държавната помощ. Всяка оценка трябва да включва поне един междинен и един окончателен доклад за оценка. Държавите членки трябва да публикуват и двата доклада.

¹²⁸ Работен документ на службите на Комисията, Обща методика за оценка на държавната помощ, Брюксел, 28.5.2014 г., SWD(2014) 179 final, или някой от последващите документи.

- (217) Окончателният доклад за оценка трябва да бъде представен на Комисията своевременно, за да може тя да оцени възможното удължаване на схемата за помощ, и най-късно девет месеца преди изтичането на срока на схемата. Този период може да бъде съкратен за схеми, при които е задействано изискването за оценка през последните две години от прилагането им. Точното приложно поле и условията на всяка оценка ще бъдат определени в решението за разрешаване на схемата за помощ. В уведомлението за всяка последваща мярка за помощ с подобна цел трябва да се посочи по какъв начин се вземат предвид резултатите от тази оценка.

9 ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

- (218) Настоящите насоки ще се прилагат от първия ден след публикацията им в *Официалния вестник на Европейския съюз*.
- (219) Комисията ще прилага настоящите насоки към всички мерки за помощ след публикуването на насоките в Официален вестник, дори ако за проектите вече е постъпило уведомление преди публикуването им.
- (220) В съответствие с известието на Комисията за определяне на приложимите правила при оценка на незаконосъобразната държавна помощ¹²⁹ Комисията ще прилага по отношение на незаконосъобразната помощ правилата, които са в сила по времето, когато е отпусната помощта. Съответно тя ще прилага настоящите насоки в случай на незаконосъобразна помощ, отпусната след датата на публикуването им.
- (221) Комисията предлага на държавите членки въз основа на член 108, параграф 1 от Договора следните целесъобразни мерки:
- а) държавите членки трябва да изменят в съответните случаи съществуващите си схеми за помощ, за да ги приведат в съответствие с разпоредбите на раздел 7.1. от настоящите насоки, в рамките на дванадесет месеца след публикуването им в Официален вестник на Европейския съюз;
 - б) държавите членки следва да изразят своето изрично и безусловно съгласие с подходящите мерки (включително изменения), предложени в буква а), в срок от два месеца от датата на публикуване на насоките в Официален вестник на Европейския съюз. При липса на отговор Комисията ще приеме, че въпросната държава членка не е съгласна с предложените мерки.

¹²⁹ ОВ С 119, 22.5.2002 г., стр. 22.